

Dosarul nr.3ra-898/22
2-19113785-01-3ra-05092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: T. Avasiloeaie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni; Societatea pe Acțiuni „Moldasig”, reprezentată de avocata Alina Gorelco; Societatea de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu; Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni și Societatea pe Acțiuni „Asito Direct”, reprezentată de avocatul Ciorba Sergiu,

în cauza de contencios administrativ, la cererile de chemare în judecată depuse de Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni, Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, Societatea pe Acțiuni „Moldasig”, Compania Internațională de Asigurări „Asito”, Compania de Asigurări „Moldova-Astrovaz” Societate pe Acțiuni, Societatea de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni împotriva Consiliului Concurenței, terți Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule, Asociația Brokerilor de Asigurare Reasigurare și Comisia Națională a Pieței Financiare cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată hotărârea din 28 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și emisă o decizie nouă de respingere a acțiunilor depuse de Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni, Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, Societatea pe Acțiuni „Moldasig”, Compania Internațională de Asigurări „Asito”, Compania de Asigurări

„Moldova-Astrovaz” Societate pe Acțiuni și Societatea de Asigurări-Reasigurări
„Moldcargo” Societate pe Acțiuni,

c o n s t a t ă :

La 26 ianuarie 2016, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a depus cerere de chemare în judecată, în procedura de contencios administrativ, împotriva Consiliului Concurenței, solicitând anularea parțială a deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, în partea pct.1, 4 și 8 în care este vizată, ca fiind ilegală (f.d. 1, vol.I).

În motivare acțiunii reclamanta a indicat că, prin decizia nr. DA-78 din 28 decembrie 2015, pe care a recepționat-o la 04 ianuarie 2016, Plenul Curții Concurenței a constatat încălcarea prevederilor art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012 de către 6 companii de asigurări, printre care și ea la pct.1 din decizie, fiecărui subiect vizat, aplicându-i-se amenda corespunzătoare, dânsei la pct.4 din decizie, fiind aplicat în quantum de XXXXX de lei.

Reclamanta consideră decizia nr. DA-78 din 28 decembrie 2015 a Plenului Consiliului Concurenței ca fiind ilegală și neîntemeiată, pasibilă de a fi anulată, din următoarele motive.

Astfel, la emiterea actului administrativ contestat, Plenul Consiliului Concurenței a aplicat, cu efect retroactiv, faptelor ce au avut loc la o dată anterioară, o lege până a intra aceasta în vigoare.

În actul administrativ contestat Plenul Consiliului Concurenței a constatat că prin procesul-verbal din 31 iulie 2012 al Consiliului de Administrație al Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” (BNAA) s-a decis implementarea în practică, începând cu *01 august 2012*, a contractului cadru de mandat cu brokerii de asigurare privind vânzarea polițelor de asigurare de răspundere civilă auto externă (*Cartea Verde*). Decizia respectivă a Consiliului de Administrație al Asociației Profesionale Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule, în viziunea părâtei, de fapt reprezintă un acord anticoncurențial orizontal, realizat între companiile de asigurări, membri cu drepturi depline ai Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”.

Consiliul Concurenței a reținut că înțelegerea de fixare a comisionului brokerilor de asigurare pentru activitatea de intermediere a vânzărilor certificatelor de asigurare de răspundere civilă în sistemul intonațional de asigurări, cunoscut drept *Carte Verde*, s-a realizat prin intermediul procesului-verbal din 31 iulie 2012 a Consiliului de Administrație al Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” (BNAA).

Obiectul pretinsului acord anticoncurențial – stabilirea comisioanelor de retribuire a activității de intermediere a brokerilor în sistemul *Carte Verde*, s-a realizat prin decizia din 31 iulie 2012 a companiilor de asigurări, membri cu drepturi depline ai BNAA.

Reclamanta a reținut că, la data adoptării pretinsului acord anticoncurențial din 31 iulie 2012, domeniul concurenței era reglementat de Legea nr.1103 din 30 iunie 2000 cu privire la protecția concurenței, în vigoare la acel moment.

La 14 septembrie 2012 (adică la o dată ulterioară adoptării pretinsului acord anticoncurențial din 31 iulie 2012) în Monitorul Oficial a fost publicată Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012.

Potrivit art.93 alin.(1) din legea respectivă, prezenta lege intră în vigoare la data publicării. Iar, conform alin.(5) al art.93 din aceeași lege, plângerile și cauzele ale căror proceduri de examinare de către Agenția Națională pentru Protecția Concurenței nu s-au încheiat până la data intrării în vigoare a prezentei legi, se examinează conform normelor de procedură prevăzute de prezenta lege și normelor materiale, inclusiv celor privind răspunderea pentru încălcarea legislației concurențiale, prevăzute de legea în vigoare la data comiterii încălcării.

În viziunea reclamantei, dacă pârâtul a considerat că decizia din 31 iulie 2012 a Consiliului de Administrație al Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” reprezintă un acord anticoncurențial în sensul Legii nr.1103 din 30 iunie 2000 cu privire la protecția concurenței, care era în vigoare la a cea dată, prin prisma respectivului act normativ urma să-și întemeieze și eventuala decizie de sancționare după cum statuează art.93 alin.(5) din Legea nr.183 din 11 iulie 2012.

În viziunea reclamantei, este eronat argumentul Plenului Consiliului Concurenței că în speță încălcarea comisă de subiecții vizați în decizia nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, este una continuă, deoarece nu au fost prezentate probe în acest sens.

Un alt aspect al ilegalității actului administrativ contestat, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a invocat că, dânsa nu este subiect al comiterii al pretinsului acord anticoncurențial și al măsurii coercitive aplicate în privința sa.

Mai mult, conform art.30 alin.(1) din Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule este o asociație profesională, necomercială, constituită prin comunitate de interese, cu statut de persoană juridică, bazată pe principiul apartenenței obligatorii a asigurătorilor de răspundere civilă auto în calitate de membru, care îndeplinește prerogativele și atribuțiile de Birou Național al Republicii Moldova în Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurare „Carte Verde”.

Dispoziții similare se regăsesc și în Statutul BNAA (în redacția anului 2009, aplicabil speței), în special la pct.5, care statuează că, că BNAA, ca formă juridică, este o asociație profesională, necomercială, cu statut de persoană juridică, apolitică, neguvernamentală și independentă. Consiliul de Administrație al BNAA este unul dintre organele de conducere al asociației (pct.41 lit.b) din Statut), atribuțiile acestuia fiind definite la pct.59-79 din Statut.

Cu trimitere la art.55 alin.(1) și art.181 alin.(5) din Codul civil, reclamanta a menționat că, BNAA reprezintă o entitate juridică, distinctă de membrii săi și nu se confundă cu aceștia.

Pretinsul acord anticoncurențial reținut de Plenul Consiliului Concurenței, s-a realizat în temeiul deciziei din 31 iulie 2012 a Consiliului de Administrație al BNA.

Prin urmare, dacă decizia organului de conducere al BNAA din 31 iulie 2012, în viziunea pârâtului constituie un acord anticoncurențial orizontal în sensul legii concurenței, urma să indice raționamentele legale conform cărora dânsa de rând cu alți membri ai respectivei asociații profesionale, persoana juridică distinctă, este vizat în mod direct.

Potrivit art.5 alin.(1) din Legea nr.183 din 11.07.2012, sunt interzise, fără a fi necesară o decizie prealabilă în acest sens, orice acorduri între întreprinderi sau asociații de întreprinderi, orice decizii ale asociațiilor de întreprinderi și orice practici concertate (denumite în continuare acorduri) care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței pe piața Republicii Moldova sau pe o parte a acesteia.

Totodată, reieșind din prevederile art.4 din aceeași Lege, prin noțiunea de „*asociație de întreprinderi*” se înțelege, organizație necomercială constituită benevol de două sau mai multe întreprinderi în modul prevăzut de lege, indiferent de forma juridică de organizare, de tipul de finanțare, de modul în care sunt luate deciziile, de caracterul obligatoriu ori facultativ al acestora, precum și de caracterul public al funcțiilor pe care le exercită, iar prin noțiunea de „*întreprindere*” se înțelege orice entitate, inclusiv asociație de întreprinderi, angajată în activitate economică, indiferent de statutul juridic și de modul de finanțare al acesteia.

Prin urmare, „*întreprinderea*” și „*asociația de întreprinderi*” sunt subiecte autonome, distincte în sensul legii.

Prin decizia nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea de către ea și alți subiecți vizați în decizie, a dispozițiilor art.5 alin.(3) lit.a) din Legea nr.183 din 11 iulie 2012, pârâtul reținând existența unui acord anticoncurențial orizontal între 6 companii de asigurări, îndreptat spre stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare.

În particular, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA li se impută stabilirea, prin adoptarea deciziei Consiliului de Administrație al BNAA din 31 iulie 2012 a unui comision fix brokerilor de asigurare pentru intermedierea contractelor de asigurare de răspundere civilă pentru pagube pentru produse de autovehicule externă (*sistem Carte Verde*).

Cu atât mai mult, prevederile art.5 alin.(3) lit.a) din Legea nr.183 din 11 iulie 2012, la care a făcut trimitere Plenul Consiliului Concurenței în decizia contestată, nu sunt aplicabile speței cu efect retroactiv.

Reclamanta a menționat că, activitatea de asigurare în Republica Moldova se desfășoară în cadrul a două categorii: asigurări de persoane și asigurări de daune (art.1302 din Codul civil).

La rândul său, asigurarea contra daune cuprinde asigurarea bunurilor și asigurarea de răspundere civilă. După modul lor de efectuare, asigurările sunt obligatorii și facultative (art.5 alin.(1) din Legea nr.407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări), în cadrul celor obligatorii raporturile dintre asigurat și asigurător, drepturile și obligațiile fiecărei părți, condițiile și modul lor de implementare fiind stabilite prin lege.

Asigurările de răspundere civilă auto sunt obligatorii, fiind reglementate prin Legea nr.414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule și cuprind 2 categorii asigurarea de răspundere civilă auto internă (*RCA*) și asigurarea de răspundere civilă auto externă (*Cartea Verde*).

Potrivit art.2 din Legea nr.414 din 22 decembrie 2006, *certificatul de asigurare „Carte Verde”* reprezintă - document internațional de asigurare, eliberat în numele unui birou național, care atestă existența asigurării obligatorii de răspundere civilă auto cu valabilitate în afara teritoriului țării emitente.

ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a subliniat că, cuantumul primelor de asigurare, se stabilește și se actualizează de către autoritatea de supraveghere în asigurări, și anume Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), asigurătorii – emitenți de certificate Carte Verde, neavând posibilitatea de a influența în niciun fel asupra mărimii acesteia (art.11 alin.1 și 2 din legea nr.414/2006).

Mai mult, legiuitorul a interzis asigurătorilor de a acorda reduceri la vânzarea certificatelor de asigurare Carte Verde, dar și a acorda consumatorilor alte facilități la cumpărarea respectivelor polițe de asigurare, cum ar fi achitarea în tranșe a primei de asigurare aferentă (art.12-13 din Legea nr.414/2006).

Consideră că, pe segmentul asigurărilor de răspundere civilă auto obligatorii, în general, și a celor de răspundere civilă auto externe (Carte Verde), în particular concurența între asigurători este redusă la minim, fiecare emitent al certificatului de asigurări Carte Verde, urmând a se conforma regulilor impuse prin lege în ceea ce ține prețul produsului, dar și de inexistența celorlalte facilități de tranzacționare a acestuia.

A specificat că, de regulă prețurile la produse se determină în procesul liberei concurențe pe baza cererii și ofertei, dacă legea specială nu prevede altfel, acesta fiind unul din principiile de bază ale concurenței ce rezultă din art.3 alin.(3) din Legea nr.183/2012.

În același timp, statului îi revine dreptul de a reglementa anumite domenii de activitate în detaliu, intervenind în politica de stabilire a prețurilor la anumite produse și limitând dreptul producătorilor de a stabili prețul produsului pe baza cererii și ofertei.

Astfel de situație se observă și pe segmentul asigurării de răspundere civilă auto externă, unde prețul certificatului de asigurare Carte Verde, dar și condițiile de

tranzacționare a acestuia sunt stabilite de către autoritatea de supraveghere în asigurări.

Ca urmare, în cadrul vânzării certificatelor de asigurare de răspundere civilă auto externă (Carte Verde), prețul, dar și celelalte condiții de tranzacționare a produsului sunt fixate de către autoritatea publică, în speță CNPF, și nicidecum de către companiile de asigurări, emitenți ai respectivelor certificate.

Totodată, potrivit pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.318 din 17.03.2008, a fost aprobată Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, cota factorului de încărcare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto externă (Carte Verde) include: a) cheltuielile asigurătorului– până la 20%; b) marja de profit– până la 7%; c) cheltuieli de reasigurare– până la 18%; d) contribuțiile în fondurile speciale (Fondul național de garanție, Fondul de compensare) și plățile regulatorii.

Iar, pct.9 din Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, reglementează că, cheltuielile asigurătorului includ cheltuielile de achiziție (comisioanele, alte cheltuieli pentru agenți de asigurare și brokeri de asigurare și/sau reasigurare), salariile pentru angajați, impozitele și alte cheltuieli de gestiune ale asigurătorului.

De aici rezultă că, comisionul acordat brokerilor de asigurare/reasigurare de către asigurători, emitenți ai certificatelor de asigurare *Carte Verde* nu poate fi sub nicio formă mai mare de 20%, care reprezintă plafonul maxim al cheltuielilor, admis de lege, în condițiile în care o serie de alte cheltuieli aferente activității profesionale a asigurătorului (impozite, salariile angajaților etc), sunt prezente este evident că respectivul comision se va diminua corespunzător.

Întru executarea prevederilor legale și Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.14/14 din 29 martie 2012 „Cu privire la prescrierea lichidării încălcărilor legislației în domeniul asigurărilor”, comisionul acordat brokerilor a fost stabilit până la 15%.

Afară de aceasta, pentru ca un acord să constituie anticoncurențial în sensul art.5 alin.(3) lit.a) din Legea nr.183/2012, acesta trebuie să stabilească direct sau indirect prețurile de cumpărare sau de vânzare a produsului, fie să stabilească direct sau indirect condițiile de tranzacționare a acestuia.

Niciuna dintre condițiile statuate în textul art.5 alin.(3) lit.a) din Legea nr.183/2012, imputate ei și altor subiecți vizați în actul administrativ contestat, nu se regăsește în speță, deoarece pe de o parte prețul de vânzare/cumpărare a produsului (*certificatului Carte Verde*) este prestabilit de Comisia Națională a Pieței Financiare și nu de către asigurători, iar pe de altă parte, condițiile de tranzacționare a produsului sunt reglementate în termeni expresi stabiliți prin legea specială nr.414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, fiind interzisă acordarea de reduceri, dar și achitarea în tranșe a primei de asigurare aferente.

Totodată, conform art.28 alin.(1) și (2) lit.c) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012, examinarea problemelor concurențiale și evaluarea unei cauze de concurență se efectuează în cadrul pieței relevante. Determinarea pieței relevante este necesară în special pentru stabilirea existenței unor restricții semnificative ale concurenței, analiza efectelor restrictive ale unui acord, situații care sunt prezente în speță.

Reieșind din prevederile art.4 din Legea nr.183/2012, prin *piață relevantă a produsului* se înțelege - piață a produselor considerate de consumatori ca interschimbabile sau substituibile datorită utilizării date acestora, datorită caracteristicilor fizice, funcționale și prețului.

În raportul investițional, întocmit în urma adoptării dispoziției de inițiere nr.2 din 29 octombrie 2012 a Plenului Consiliului Concurenței, *piața relevantă* – a fost definită ca reprezentând piața comercializării certificatelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă – *Carte Verde*.

Respectivul raport de investigație a fost expedit în adresa subiecților vizați în decizia contestată, acordându-le dreptul de a formula obiecții la acesta.

Urmare a prezentării observațiilor de rigoare, Consiliul Concurenței și-a revăzut constatarea în ceea ce ține de „*piața relevantă*” stabilită, modificând-o prin piața serviciilor de intermediere a asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto externă (*Carte Verde*) prin intermediul brokerilor de asigurare/reasigurare.

Deși, între respectivele „*piețe relevante*” există diferențe de conținut și nu doar de formă (consumatorii finali ai respectivelor piețe sunt diferiți: *potențialul asigurat*, în prima variantă, și *potențialul broker de asigurare/reasigurare* în cea de a doua variantă), Plenul Consiliului Concurenței și-a întemeiat decizia nr.DA-78 din 25 decembrie 2015 pe un raport investigațional incomplet, întocmit defectuos și cu vădite carențe de conținut, or, determinarea corectă a pieței relevante reprezintă o condiție fundamentală în cadrul examinării problemelor concurenței și evaluării obiective a unei cauze de concurență.

Conform art.59 alin.(1) din Legea nr.183/2012, raportul de investigație va conține obiectul investigației, faptele constatate, probele, concluziile și propunerile raportorului în urma finalizării investigației.

În speță, raportul de investigație a fost fondat pe o determinare greșită a „*pieței relevante*” ceea ce realmente echivalează cu întocmirea unui raport investigațional eronat, fiind distorsionată întreaga realitate aferentă respectivei piețe relevante. Cu atât că, legea nu prevede posibilitatea modificării raportului de investigație.

Or, art.59 alin.(6) din Legea nr.183/2012, imperativ statuează că, raportul de investigație, împreună cu observațiile prezentate de părți și cu materialele întregului dosar al cauzei, se predă de către raportor secretariatului Plenului Consiliului Concurenței pentru audieri și, după caz, pentru adoptarea deciziei respective.

Conform art.65 alin.(1) din aceeași lege, după examinarea observațiilor făcute de părți asupra raportului de investigație și, după caz, după desfășurarea audierilor, Plenul Consiliului Concurenței decide: a) încetarea investigației cazului, deoarece pe parcursul desfășurării acesteia nu au fost descoperite probe suficiente privind

încălcarea prevederilor legii care ar justifica aplicarea de măsuri corective sau sancțiuni; sau b) adoptarea unei decizii sau prescripții în temeiul art.41 alin.(1) lit.h)-l) și u).

Prin urmare, decizia nr.DA-78 din 28 decembrie 2015 a Plenului Consiliului Concurenței a fost bazată pe un raport de investigație defectuos și eronat în care realitatea aferentă chestiunii existenței/inexistenței unei încălcări a legii concurenței, dar și determinării acesteia a fost distorsionată, fără a fi luate în considerație observațiile sale formulate în raport, motiv pentru care o atare decizie este ilegală și pasibilă de a fi anulată.

În contextul enunțat, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a solicitat admiterea acțiunii și anularea pct.1 și 8 în partea ce o vizează, precum și pct.4 din decizia nr.DA-78 din 28 decembrie 2015 a Plenului Consiliului Concurenței, ca fiind ilegale în fond.

La 29 ianuarie 2016, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului Concurenței, terți Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule, Asociația Brokerilor de Asigurare Reasigurare, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, SAR „Moldcargo” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito” SA, CA „Moldova-Astrovaz” SA, Comisia Națională a Pieței Financiare, solicitând anularea parțială a deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015 în partea ce ține de constatarea comiterii de către ea a încălcării art.5 alin.(1) și (3) lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012 și aplicării față de ea a amenzii în mărime de XXXXX de lei, ca fiind ilegală (f.d.4, vol. V).

În motivarea acțiunii CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a indicat că, la 28 decembrie 2015 Plenul Consiliului Concurenței, în urma sesizării de către Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare a emis decizia nr.DA-78, prin care s-a constatat încălcarea prevederilor art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.183/2012 de către companiile de asigurări ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA, aplicând față de acestea sancțiuni, în special în privința sa, i-a fost aplicată amendă în mărime de XXXXX de lei, reprezentând 1% din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2. Decizia respectivă a recepționat-o la 05 ianuarie 2016, cu care nu este de acord, considerând-o ca fiind ilegală și neîntemeiată.

În fapt, la 29 octombrie 2012, Plenul Consiliului Concurenței a emis o dispoziție, prin care a inițiat o investigație cu privire la semnele încălcării art.5 alin.(1) din Legea concurenței nr.183/2012 de către companiile de asigurări ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA și Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule.

Obiect al investigației al Consiliului Concurenței a constituit acțiunile de modificare a contractelor de mandat încheiate între companiile de asigurări membrii

cu drepturi depline ai Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule și brokerii de asigurare.

Conform raportului de investigație Consiliul Concurenței a stabilit piața produsului, ca fiind piața comercializării certificatelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă *Carte Verde*, iar piața geografică, ca fiind întreg teritoriul Republicii Moldova.

La analiza structurii pieței relevante, autorii raportului au omis să identifice și să definească noțiunile relevante pentru elucidarea acțiunilor subiecților vizați în decizie.

Potrivit constatărilor Consiliului Concurenței, la 31 iulie 2012 companiile de asigurări membre cu drepturi depline al BNAA au decis de a implementa în practică, începând cu 01 august 2012, contractul de mandat pentru intermedierea încheierii contractelor de asigurare de răspundere civilă auto externă *Carte Verde*, cu anularea tuturor contractelor de mandat și intermediere în asigurări cu toți brokerii de asigurări/agenți de asigurare în partea ce ține de condițiile de intermediere a contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă *Carte Verde*, fapt ce nu contravine prevederilor legale în vigoare.

Reieșind din prevederile art.1 din Legea nr.407/2006 cu privire la asigurări, prin *activitate de asigurare* se înțelege – activitate care constă, în principal, din: oferirea, negocierea și încheierea de contracte de asigurare și reasigurare, încasarea de prime, lichidarea de daune, efectuarea de acțiuni de regres și de recuperare, iar prin *activitate de intermediere în asigurări și/sau în reasigurări* – activitate care constă din prezentarea sau propunerea contractelor de asigurare și/sau de reasigurare, din alte acțiuni de pregătire a încheierii unor astfel de contracte, din încheierea lor, sau de contribuție la gestionarea contractelor, în special în cazul solicitării de daune.

La baza reglementării raporturilor de activitate între companiile de asigurări și brokerii de asigurare stau regulile mandatului.

Brokerii sunt împuterniciți de către asigurători, în baza contractelor de mandat, să negocieze și/sau să încheie contracte de asigurare din numele și pe seama mandantului adică asigurătorilor (art.49 alin.(6) din Legea nr.407/2006 cu privire la asigurări).

O particularitate distinctă a mandatului reprezintă dreptul fiecărei din părți de a denunța unilateral în orice timp contractul. Această particularitate se datorează caracterului fiduciar al raporturilor dintre părți.

Revocarea mandatului de către mandat ține evident de notificarea mandatarului, care este parte a contractului. Terțele persoane, care au fost la rândul lor contractate de către mandatar în vederea realizării contractului, nu întotdeauna pot cunoaște despre revocare.

În cazul când terții cu bună-credință au contractat cu mandatarul chiar și după revocarea mandatului de către mandant, efectele acestei revocări nu se pot opune terților. Cele executate de către terți după revocarea contractului pot fi dobândite de către mandant prin intermediul regresului împotriva mandatarului.

Prin urmare, nimeni, la caz, nu poate fi obligat la menținerea unei anumite situații contractuale, fapt reglementat și de prevederile art.667 din Codul civil, care statuează că părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor. Obligarea la încheierea unui contract este interzisă, cu excepția cazurilor când obligația de a contracta este prevăzută de prezentul cod, de lege sau reiese dintr-o obligație asumată benevol.

Cu atât mai mult, legislația în vigoare nu instituie obligații față de companiile de asigurări de a-și realiza serviciile sale cu ajutorul intermediarilor, inclusiv, a brokerilor de asigurări și nici nu instituie o anumită formă asupra conținutului contractelor mandat semnat cu aceștia. Părțile la cest capitol fiind libere să stabilească reguli de activitate.

Consiliul Concurenței în decizia contestată a invocat că, contractele cadru de mandat încheiate de către companiile de asigurări-membre, cu dreptul de emitere a certificatului de răspundere civilă auto externă *Carte Verde* în anul 2012, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA, cu brokerii de asigurare/reasigurare, au fost tipizate.

În pct.15 din contractul cadru de mandat expres a fost prevăzut că, mandantul se obligă să achite mandatarului o remunerație sub formă de comision în mărime de la 1% până la 15% din prima brută subscrisă conform tarifelor în vigoare stabilite de CNPF.

CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA consideră că Consiliul Concurenței eronat a constatat că acțiunile BNAA și a companiilor de asigurări/reasigurări sunt ilegale, deoarece asigurătorii nu au admis încălcări.

Potrivit Legii nr.407/2006 *comisionul* – reprezintă pentru serviciile prestate de către brokeri în calitate de mandatar ai asigurătorilor este parte componentă a cheltuielilor de achiziție (cheltuieli ocazionate de încheierea contractelor de asigurare), iar nivelul cheltuiilor de achiziție în structura primei de asigurare pe tipuri de asigurări obligatorii este reglementate exclusiv prin actele Comisiei Naționale a Pieței Financiare și nu poate fi influențat de asigurători.

Din concluziile expuse în raport, rezultă că companiile de asigurări sunt obligate să stabilească cu titlu de retribuție pentru serviciile prestate de către brokerii de asigurări un comision oricare altul (care ar fi el nici Consiliul Concurenței nu a indicat), dar nu cel de 15%.

Autorii raportului vin în contradicție cu constatările Consiliului Concurenței exprimate în decizia nr.SSP-16 din 16 mai 2014, prin care autoritatea emitentă a stabilit că, emitenții certificatelor de asigurare *Carte Verde* nu au posibilitatea de a concura prin preț, deoarece potrivit art.11 alin. (3) din Legea nr.414/2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, este interzisă asigurătorilor să încaseze primele de asigurări sub cuantumul primelor calculate și companiile de asigurări, indiferent de numărul acestora pe piață dată, datorită reglementărilor existente excesive nu au posibilitatea de a influența: prețul, producția, calitatea produsului, varietatea produselor.

Tarifele pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto externă Carte Verde este stabilit de către autoritatea de supraveghere, care se conduce de prevederile legii speciale în domeniul asigurărilor și nicidecum de către companiile de asigurări din Republica Moldova.

În viziunea CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA concluziile Consiliului Concurenței precum că, stabilirea și aplicarea de către companiile de asigurări unui comision identic ar fi o încălcare a art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.1873/2012, a dus la atingerea drepturilor brokerilor, încălcând regulile de funcționare a pieței. Or, companiile de asigurări s-au conformat prevederilor Hotărârii nr.14/14 din 29 martie 2012 al CNPF cu privire la prescrierea lichidării încălcărilor legislației în domeniul asigurărilor, înlăturând unele abateri constatate de Autoritatea de supraveghere.

Potrivit Hotărârii Comisei Naționale a Pieței Financiare nr.26/10 din 13 iunie 2013, Anexa nr.2, la pct.2, cota factorului de încărcare în prima de asigurare de bază aferentă asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă: cota factorului de încărcare în prima de asigurare de bază aferentă asigurării obligatorii de răspundere civilă auto externă se stabilește în mărime de până la 48% și include: a) comisioanele și alte plăți brokerilor și agenților de asigurare pentru intermedierea contractelor de asigurare, plăți salariale, inclusiv contribuții sociale medicale, aferente personalului de asigurare, plățile salariale, inclusiv contribuții sociale medicale, aferente personalului propriu pentru încheierea contractelor de asigurare – 12%; b) cheltuielile asigurătorilor, altele decât cele prevăzute la lit.a) – 8%; c) cheltuielile de reasigurare – până la 18%; d) contribuțiile în fondul de compensare – 2%; e) contribuțiile în fondul național de garanței – 0,5%; f) plățile regulatorii – 0,5%; g) marja de profit – 7%.

Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.26/10 din 13 iunie 2013 explică metodologia de calcul a primei de asigurare de bază și a coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule adoptată prin Hotărârea Guvernului nr.318 din 17 martie 2008, la care face trimitere Consiliul Concurenței, însă nu a ținut cont de aceasta la emiterea deciziei.

În baza celor expuse, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA consideră că actul administrativ contestat al Consiliului Concurenței este neîntemeiat, deoarece nu este clar în baza căror temeiuri s-a concluzionat că stabilirea plafonului de 15% a comisionului la asigurarea de răspundere civilă auto externă Carte Verde, este un acord anticoncurențial care are ca obiect sau efect de împiedicare, restrângerea sau denaturarea concurenței pe piața Republicii Moldova sau pe o parte a acesteia, pe când brokerul de asigurare este un simplu mandatar al companiei de asigurări și nicidecum un concurent pe piața de asigurări, neavând obligații de despăgubire în urma încheierii acestor contracte.

Comisioanele acordate anterior brokerilor de asigurare în cuantum de 35% nu se încadrau în prevederile legale din care motiv companiile de asigurări vizate în decizie au ajustat acest comision la limita legală de 15%, astfel, au stabilit o

concurență loială pe piața Republicii Moldova între companiile de asigurări care de fapt sunt concurenți.

Activitățile ce țin de emiterea certificatelor RCA externă *Carte Verde*, deși se încadrează în clasa de asigurări generale în esență este o activitate specifică, și nu se limitează doar la încheierea contractelor de asigurare, încasarea primelor de asigurare și achitarea despăgubirilor survenite, dar dat fiind faptul că daunele în acest sistem pot fi avizate asigurătorului responsabil în perioada a 7 ani de la survenire, managementul oricărui asigurator este obligat să-și creeze resurse financiare suficiente în calitate de rezerve de asigurare în cuantum suficient ca în orice moment să dispună de resurse pentru a-și îndeplini obligațiile.

În situația în care un asigurător, membru BNAA emitent *Carte Verde*, intră în incapacitate de plată, BNAA în calitate de birou garant, va acoperi acele solicitări de daune a membrului său, va fi legat cu fondul de garanție încât să fie clară sursa răspunderii solidare a membrilor cu drepturi depline.

Dat fiind principiul răspunderii solidare a membrilor BNAA pentru obligațiile financiare înaintea acestuia în situația în care unul din membrii BNAA cu drepturi depline intră în incapacitate de plată, ceilalți urmează să acopere pretențiile.

În astfel de situații apare interesul membrilor BNAA de a fi siguri în faptul că colegii săi din cadrul membrilor emitenți *Carte Verde* sunt pe deplin viabili că în orice moment să-și îndeplinească obligațiile asumate. Respectiv, fiecare dintre asigurătorii emitenți de certificate de asigurare de răspundere civilă auto externă *Carte Verde* are interesul ca concurentul său să aibă o situație financiară stabilă și să activeze în limitele normelor legale și actele normative emise de organul de supraveghere.

Decizia din 31 iulie 2012 a BNAA reprezintă un angajament suplimentar al membrilor de a activa conform legii și nicidecum stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare.

Potrivit art.31 alin.(30 lit.j) din Legea nr.407/2006, comisionul sau orice altă retribuție pentru fiecare contract de asigurare (reasigurare) încheiat nu poate depăși limita cheltuielilor de achiziție ale asigurătorului (reasuratorului) prevăzute în structura primei de asigurare (reasigurare).

Tariful la asigurarea de răspundere civilă auto externă *Carte Verde* este stabilit de autoritatea de supraveghere prin lege, tariful nu poate fi negociat de intermediarii în asigurări, asiguratul va achita același preț pentru certificatul de asigurare obligatorie de răspundere civilă externă *Carte Verde*, indiferent de faptul dacă consumatorul a procurat-o direct de la asigurător sau prin intermediul brokerului de asigurare.

De aici rezultă că, comisionul nu poate depăși limita prevăzută de norma juridică specială.

Este eronată concluzia Consiliului Concurenței că companiile de asigurări și brokerii sunt concurenți între ei, respectiv nu poate fi vorba de concurență neloială între subiecți, care apriori nu pot fi concurenți.

De fapt, autorul raportului nu a intrat în esența activității specifice pieței de asigurări, cât și celei a intermediarii în asigurări.

Recurgerea la serviciile intermediarilor pentru companiile de asigurări reprezintă o alternativă și nicidecum o obligație, astfel, cele din urmă nu pot fi ținute la infinit de obligația de a colabora cu anumiți intermediari, și, cu atât mai mult, în anumite condiții.

Consiliul Concurenței nu poate analiza pretinse acțiuni anticoncurențiale pe piața intermediarii contractelor de asigurări, doar în partea ce ține de intermedierea contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă externă Carte Verde de către brokerii de asigurare/reasigurare, or, toți ceilalți intermediari în asigurări, la fel, sunt investiți cu dreptul de a încheia contracte de asigurare RCAE și fac acest lucru în proporție care nu cedează volumelor realizate de către brokerii de asigurare.

Cu trimitere la art.8 alin.(1) din Legea nr.414 din 22 decembrie 2006 și art.1 din Legea nr.407 din 21 decembrie 2006, reclamanta a indicat că, brokerul de asigurare nu desfășoară activitate de asigurare și nu face parte din piața relevantă stabilită de Legea concurenței, întrucât asigurătorul și brokerul de asigurare nu sunt și nici nu pot fi concurenți.

A precizat că, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA comercializează certificate de asigurare de răspândire civilă auto externă Carte Verde, atât prin rețeaua proprie de vânzări, cât și prin intermediul agenților și a brokerilor de asigurare în baza contractelor de mandat.

Legislația în vigoare nu impune unui asigurator obligația de a semna contracte de mandat privind intermedierea în asigurări, la caz, cu brokerii de asigurare. Aceste contracte se semnează benevol în urma negocierilor între părți.

Brokerul de asigurare prin prisma Legii nr.407/2006 este reprezentantul asiguratului, care poate avea din partea ultimului un mandat oneros sau gratuit.

În speță, Consiliul Concurenței eronat a aplicat prevederile art.5 alin.(1) și (3) din Legea concurenței nr.183/2012, cu sancționarea neîntemeiată a companiilor de asigurări.

În viziunea reclamantei, decizia nr.DA-78 din 28 decembrie 2014, în partea ce ține de constatarea pretinselor acțiuni de concurență neloială și anume, de discreditarea concurenților și aplicarea sancțiunilor pecuniare față de ea, este neîntemeiată și ilegală.

În contextul enunțat, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, în partea ce ține de constatarea comiterii de către ea a încălcării prevăzute la art.5 alin.(1) și alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012 și aplicarea în privința ei a amenzii în mărime XXXXX de lei, ca fiind ilegală în fond și emisă contrar prevederilor legii.

La 02 februarie 2016, SA „Moldasig” a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului Concurenței, solicitând anularea parțială a deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, în partea pct.1, 7, 8, în care este vizată (f.d.3, vol.II).

În motivarea acțiunii SA „Moldasig” a indicat că, la 18 septembrie 2012 la Conciliul Concurenței a parvenit o sesizare din partea deputatului în Parlamentul Republicii Moldova, Mihai Godea, cu privire la faptul că companiile care dețin licență pentru a emite certificate de asigurare *Carte Verde* au remis în aceeași perioadă de timp scrisori în adresa brokerilor de asigurare/reasigurare, prin care solicită rezilierea contractelor de mandat. Aceleași sesizări au parvenit la 19 septembrie 2012 de la Asociația Brokerilor de Asigurare Reasigurare, iar la 26 septembrie 2012 de la Comisia Economie Buget și Finanțe a Parlamentului RM.

În baza acestor sesizări, Plenul Consiliului Concurenței la 29 octombrie 2012 a emis o dispoziție, prin care a inițiat o investigație cu privire la semnele încălcării art.5 alin.(1) din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012 de către ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA, cu aplicarea în privința acestor companii de asigurări a amenzilor, la caz, în privința sa a fost dispusă încasarea a unei amenzi în mărime de XXXXX de lei.

SA „Moldasig” consideră decizia Consiliului Concurenței ca fiind neîntemeiată și ilegală, cu anularea acesteia, din următoarele motive.

Prin actul administrativ contestat, Consiliul Concurenței califică acțiunile companiilor de asigurări ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA, în partea ce ține de stabilirea remunerației sub formă de comision în mărime de 15%, din prima brută subscrisă, în baza primelor de asigurare în vigoare și aplicarea comisionului în valoare de 15% față de brokeri drept încălcare a art.5 alin.(3) lit.a) din Legea nr.183/2012, și anume acordurile anticoncurențiale sunt în special cele îndreptate spre: a) stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare.

Cu trimitere la art.11 din Legea nr.414/2006, reclamanta a indicat că statul stabilește costul poliței *Carte Verde* pentru toți asigurătorii în mod egal.

Conform hotărârii privind stabilirea primei de asigurare de bază și valoarea coeficienților de rectificare aferenți asigurării de răspundere civilă auto internă și externă nr.53/5 din 31 octombrie 2008 aprobată de CNPF și Hotărârea nr.318 din 17.03.2008 cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, prima de asigurare de răspundere civilă auto *Carte Verde* conform metodologiei include în sine partea de prima să acopere daunele viitoare în cota procentuală de 51% din prima, acest indicator având cea mai mare pondere din cuantumului primei, cheltuielile asiguratorului 20% pentru cheltuieli de achiziție (comisioanele, alte cheltuieli pentru agenți și brokeri, salariile pentru angajați, impozitele și alte cheltuieli de gestiune ale asiguratorului), contribuțiile în fondurile speciale 4% (Fondul de compensare și plățile regulatorii), cheltuieli de reasigurare până la 18% (cheltuieli aferente riscurilor cedate în

reasigurare, riscuri superioare reținerii proprii a Biroului Național în sumă de XXXXX de Euro) marja de profit de 7%.

Fiecare componentă a primei se estimează și calculează separat în baza indicatorilor statistici și matematici, statistici și probabilistici efectiv înregistrați de către asiguratorii în perioada a 5 ani financiari anteriori perioade de calcul și se efectuează de către persoane specializate din cadrul CNPF și au o marjă foarte înaltă de precizie.

În cadrul estimării acestor indicatori CNPF urmărește dinamica și cuantumul fiecărei clase de cheltuieli incluse în tarif pe perioade îndelungate.

Astfel, în situația în care prin metodologie a fost stabilită cota de 20% ca cheltuieli ale asiguratorului acest lucru denotă faptul că pentru fiecare poliță emisă de asigurator acesta suportă doar 20% din prima subscrisă pe poliță în care sunt incluse: cheltuieli de achiziție – comisionul brokerului, agentului cu contribuțiile și defalcările aferente bugetului; cheltuieli de gestiune – salarizarea personalului gestionar al acestei clase de asigurări din cadrul asiguratorului; cheltuieli de regularizare – cheltuieli aferente instrumentării și achitării daunelor aferente polițelor Carte Verde; cheltuieli de management – cheltuieli de salarizare a managementului asiguratorului.

A susținut că, activitatea în domeniul *Carte Verde* este o activitate specifică și nu se limitează doar la încheierea contractelor de asigurare, încasarea primelor de asigurare și achitarea despăgubirilor survenite, deoarece daunele în acest sistem pot fi avizate asiguratorului responsabil în perioada a 7 ani de la survenire, managementului oricărui asigurator este obligat să-și creeze resurse financiare suficiente în calitate de rezerve de asigurare în quantum suficient ca în orice moment să dispună de resurse pentru a-și îndeplini obligațiile.

În situația în care un asigurator, membru BNAA emitent Carte Verde intră în incapacitate de plată, BNAA în calitate de birou garant, va acoperi acele solicitări de daune a membrului său.

Principiul răspunderii solidare a membrilor BNAA pentru obligațiile financiare înaintate acestuia în situația în care unul din membrii BNAA intră în incapacitate de plată, ceilalți urmează să acopere pretențiile.

În așa situații apare și interesul membrilor BNAA de a fi siguri în faptul că colegii acestora din cadrul membrilor emitenți Carte Verde sunt pe deplin viabili ca în orice moment să-și îndeplinească obligațiile asumate. Fiecare dintre asiguratorii au interesul ca concurentul său să aibă o situație financiară stabilă și să activeze în limitele legii.

Prin decizia din 31 iulie 2012 a AGE a BNAA s-a luat un angajament suplimentar al membrilor de a activa în conformitate cu legislația în vigoare și nicidecum stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare.

SA „Moldasig” a notat că, realizează contractele de asigurare Cartea Verde nemijlocit prin intermediul punctelor sale de comercializare, precum și prin

intermediul agenților și a brokerilor de asigurare în baza contractelor de mandat elaborate și aprobate de persoanele responsabile din cadrul companiei.

Pentru a crea un mediu concurențial egal pentru toți intermediarii, la caz, remunerația brokerilor de asigurare a fost stabilită în conformitate cu legislația în vigoare și aprobată de organele de supraveghere în domeniul asiguratorilor.

Anume datorită modificărilor legislația în domeniul asigurărilor și a prescripțiilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare de a respecta aceste norme, la adunarea generală extraordinară a BNAA din 31 iulie 2012 a votat pentru excluderea în viitor a încălcărilor comise de asigurători și intermediari prin crearea unui mecanism unic de funcționare pentru toți participanții din piața de asigurări.

Deși, a semnat contracte de mandat cadru cu intermediarii în asigurări, totuși aceste contracte nu au produs efecte juridice pentru părțile contractante.

Mai mult, contractele de mandat cadru nu conțin prevederi care sunt contrare legislației în vigoare și actelor normative aprobate de autoritatea de supraveghere, ce ar permite Consiliului Concurenței de a concluziona că există situația de concurență neloială, iar remunerația stabilit de către brokerilor de asigurare a fost stabilită în limita permisă de autoritatea de supraveghere și în urma negocierilor cu fiecare broker de asigurare în parte, fără a încălca normele juridice.

Afară de aceasta, legislația în vigoare nu impune unui asigurator obligația de a semna contracte de mandat privind intermedierea în asigurări, la caz, cu brokerii de asigurare, aceste urmând a fi semnate benevol în urma negocierilor între părți.

Prin prisma Legii nr.407/2006, brokerul de asigurare este reprezentantul asiguratului, care poate avea din partea ultimului un mandat oneros sau gratuit.

Prin urmare, brokerul de asigurare și compania de asigurări nu sunt concurenți pe piața asigurărilor și nicio autoritate nu poate obliga compania de asigurări să semneze un contract de mandat cu un broker de asigurare, decât printr-un acord comun al ambelor părți cointerestate.

În contextul enunțat SA „Moldasig” a solicitat admiterea acțiunii, anularea pct.1). 7) și 8) din decizia nr.DA-78 din 28 decembrie 2015 a Plenului Consiliului Concurenței, în partea ce o vizează.

La 02 februarie 2016, CIA „Asito” SA a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului Concurenței, solicitând anularea parțială a deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, în partea pct.1, 2, 8, în care este vizată (f.d.2, vol.III).

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 05 ianuarie 2016 CIA „ASITO” SA a recepționat decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, urmare a derulării investigației dispuse prin dispoziția nr.2 din 29 octombrie 2012 a Plenului Consiliului Concurenței, modificată prin decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.43 din 26 noiembrie 2014.

CIA „ASITO” SA își exprimă dezacordul cu decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28.12.2015, considerând-o ca ilegală și neîntemeiată.

În fapt, la 29 octombrie 2012 Plenul Consiliului Concurenței a emis o dispoziție, prin care a inițiat o investigație cu privire la semnele încălcării art.5

alin.(1) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012 de către ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA și Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule.

Ca rezultat al investigațiilor efectuate de către Consiliul Concurenței a fost întocmit un raport de investigație care a fost înaintat Plenului Consiliului Concurenței pentru adoptarea unei decizii pe marginea acestui caz.

La 28 decembrie 2015, Plenul Consiliului Concurenței a emis decizia nr. DA-78, prin care a constatat încălcarea prevederilor art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012 de către companiile de asigurări ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA, cu aplicarea în privința acestora a amenzilor pentru fiecare în parte. În privința sa i-a fost aplicată amendă în mărime de XXXXX lei.

S.A. „Asito” consideră decizia nominalizată eronată și nefondată din următoarele motive.

Cu trimitere la art.30 din Legea nr.414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule și pct.5 din Statutul BNAA, reclamanta a indicat că, este o asociație profesională, necomercială, cu statut de persoană juridică, apolitică, neguvernamentală și independentă, constituită prin comunitatea de interese și bazată pe principiul aderării benevole a asigurătorilor care practică asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule în calitate de membru.

Din conținutul deciziei Plenului, reiese că i se incriminează faptul că BNAA și membrii săi cu drepturi depline prin adoptarea deciziei din 31.07.2012 au avut ca obiectiv stabilirea comisioanelor în mărime de 15%, drept consecință fiind lezate interesele concurenților și a perturbat funcționarea pieței asigurărilor în condiții normale.

Pârâtul califică acțiunile companiilor de asigurare ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA, în partea ce ține de stabilirea *„remunerației sub formă de comision în mărime de până la 15% din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare în vigoare”* și aplicarea comisionului *în valoare de 15% față de brokeri*, drept încălcare a prevederilor art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, și anume acordurile anticoncurențiale, îndreptate spre: a) stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare.

Cu trimitere la art.11 din Legea nr.414/2006, reclamanta a indicat că, potrivit normei date de drept statul stabilește costul poliței Carte Verde pentru toți asigurătorii egal.

Conform Hotărârii nr. 53/5 din 31.10.2008 aprobată de CNPF privind stabilirea primei de asigurare de bază și valoarea coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă, precum și a

Hotărârii Guvernului nr.318 din 17.03.2008 cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule - prima de asigurare de răspundere civilă auto Carte Verde conform metodologiei include în sine partea de prima menită să acopere daunele viitoare în cotă procentuală de 51% din primă, acest indicator având cea mai mare pondere din cuantumul primei, cheltuielile asigurătorului 20% pentru cheltuielile de achiziție (comisioanele, alte cheltuieli pentru agenți și brokeri, salariile pentru angajați, impozitele și alte cheltuieli de gestiune ale asigurătorului), contribuțiile în fondurile speciale 4% (Fondul de compensare și plățile regulatorii), cheltuieli de reasigurare până la 18% (cheltuieli aferente riscurilor cedate în reasigurare, riscuri superioare reținerii proprii a Biroului Național în sumă de XXXXX EURO), marja de profit 7%.

Fiecare componentă a primei se estimează și se calculează separat în baza indicatorilor statistici și matematici, statistici și probabilistici efectiv înregistrați de către asigurători în perioada a 5 ani financiari anteriori perioadei de calcul și se efectuează de către persoane specializate din cadrul CNPF, și au o marjă foarte înaltă de precizie.

În cadrul estimării acestor indicatori CNPF urmărește dinamica și cuantumul fiecărei clase de cheltuieli incluse în tarif pe perioade îndelungate.

Astfel, în situația în care prin metodologie a fost stabilită cota de 20%, ca cheltuieli ale asigurătorului acest lucru denotă faptul, că pentru fiecare poliță emisă de asigurător, acesta suportă doar 20 % din prima subscrisă per poliță, aici urmează a fi incluse următoarele cheltuieli: de achiziție - comisionul brokerului, agentului cu contribuțiile și defalcările aferente bugetului; de gestiune - salarizarea personalului gestionar al acestei clase de asigurări din cadrul asigurătorului; de regularizare - cheltuielile aferente instrumentării și achitării daunelor aferente polițelor Carte Verde; de management - cheltuieli de salarizare a managementului asigurătorului.

La rândul său art.31 alin. 3 lit. j) din Legea nr. 407/2006 cu privire asigurări prevede că, comisionul sau orice altă retribuție pentru fiecare contract de asigurare încheiat nu poate depăși limita cheltuielilor de achiziție ale asigurătorului prevăzută în structura primei de asigurare.

A notat că, activitatea în domeniul *Carte Verde* este o activitate specifică, și nu se limitează doar la încheierea contractelor de asigurare, încasarea primelor de asigurare și achitarea despăgubirilor survenite, dar dat fiind faptul că daunele în acest sistem pot fi avizate asigurătorului responsabil în perioada a 7 ani de la survenire, managementul oricărui asigurător este obligat să-și creeze resurse financiare suficiente în calitate de rezerve de asigurare în cuantum suficient ca în orice moment să dispună de resurse pentru a-și îndeplini obligațiile. În situația în care un asigurător, membru BNAA emitent Carte Verde intră în incapacitate de plată, BNAA în calitate sa de birou garant, va acoperi acele solicitări de daune a membrului său.

Astfel, dat fiind principiul răspunderii solidare a membrilor BNAA pentru obligațiile financiare înaintate acestuia, în situația în care unul din membrii BNAA intră în incapacitate de plată, ceilalți urmează să acopere pretențiile. În astfel de împrejurări apare și interesul membrilor BNAA de a fi siguri în faptul că colegii acestora din cadrul membrilor emitenți Carte Verde, sunt pe deplin viabili că în orice moment să-și îndeplinească obligațiile asumate.

Prin urmare, fiecare dintre asigurători are interesul ca concurentul său să aibă o situație financiară stabilă și să activeze în limitele normelor legale stabilite în Moldova.

Consiliul Concurenței reclamă precum că decizia din 31.07.2012 a AGE a BNAA nu a fost decât luarea angajamentului suplimentar al membrilor de a activa în strictă conformitate cu legislația în vigoare și nicidecum stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare. Or, prețul certificatului de asigurare *Carte Verde* este stabilit de autoritatea de supraveghere, astfel prin instituirea unui contract de mandat cadru nu poate fi majorat sau micșorat acest cost.

În ceea ce ține de concluziile menționate în raport precum că, a fost încălcat art.5 alin.(3) lit.a) din Legea Concurenței nr.183 din 11.07.2012, prin faptul că au fost stabilite remunerații sub formă de comision în mărime de până la 15% din prima brută, reclamanta precizat că, comisioanele stabilite în perioada de investigație au fost stabilite de compania SA „Asito” în strictă conformitate cu normele legale stabilite în Hotărârea CNPF nr.53/5 din 31.10.2008 privind stabilirea primei de asigurare de bază și valoarea coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă, Hotărârea Guvernului RM nr.318 din 17.03.2008 cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, și art.31 lit. j) din Legea nr. 407 din 21.12.2006 cu privire la asigurări.

Cu trimitere la art.1030 și art.1033 alin.(1) din Codul civil și art.8 alin.(1) din Legea nr.414/2006, CIA „Asito” SA a subliniat că, realizarea produsului în cazul de față contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă externă (Carte Verde) se comercializează de către asigurătorul licențiat.

Pe lângă acestea, realizează contractele de asigurare Carte Verde nemijlocit prin intermediul punctelor sale de comercializare, precum și prin intermediul agenților și a brokerilor de asigurare, în baza contractelor de mandat elaborate și aprobate de persoanele responsabile din cadrul companiei.

Pentru a crea un mediu concurențial egal pentru toți intermediarii, în special, în cazul său remunerația brokerilor de asigurare a fost stabilită ținând cont de normele legale în vigoare aprobate de organele de supraveghere în domeniu asigurărilor.

CIA „Asito” SA a reținut că, datorită modificărilor legislației în domeniul asigurărilor și a prescripțiilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare de a respecta aceste norme, la 31.07.2012 AGE a BNAA a votat pentru excluderea pe viitor a încălcărilor comise de asigurători și intermediari prin crearea unui mecanism unic de

funcționare pentru toți participanții din piața de asigurări (și anume cei vizați de comercializarea certificatelor Carte Verde). În acest sens, a fost aprobată introducerea unui contract de mandat cadru pentru toți participanții vizați.

Reclamanta a precizat că, a semnat contracte de mandat cadru cu intermediarii în asigurări, însă aceste contracte în final nu au produs efecte pentru părțile contractante.

Mai mult ca atât, condițiile și normele incluse în aceste contracte de mandat sunt strict reglementate de normele codului civil și a Legilor nr.407/2006 și nr.414/2006, precum și actelor normative aprobate de autoritatea de supraveghere.

Prin urmare, contractul de mandat cadru nu conține prevederi ce ar permite Consiliului Concurenței invocarea situației de concurență neloială.

Referitor la remunerația stabilită brokerilor de asigurare, CIA „Asito” SA a indicat că, aceasta a fost stabilită în limita permisă de autoritatea de supraveghere și ca rezultat al negocierilor cu fiecare broker de asigurare în parte, fără a fi încălcate careva norme juridice.

Cu atât că, legislația în vigoare nu impune unui asigurător obligația de a semna careva contracte de mandat privind intermedierea în asigurări, în cazul său cu brokerii de asigurare. Aceste contracte se semnează benevol ulterior negocierilor între părți.

Afară de aceasta, brokerul de asigurare prin prisma Legii nr.407/2006 cu privire la asigurări, este reprezentantul asiguratului, care poate avea din partea ultimului un mandat oneros sau gratuit.

Prin urmare, brokerul de asigurare și compania de asigurări nu sunt concurenți pe piața asigurărilor, și nicio autoritate nu poate obliga compania de asigurări să semneze un contract de mandat cu un broker de asigurare, decât de comun acord cu părțile cointeresate.

În contextul enunțat, SA „Asito” a solicitat admiterea acțiunii și anularea punctelor 1), 2) și 8) din decizia nr.DA-78 din 28.12.2015 a Plenului Consiliului Concurenței, în partea ce o vizează pe ea.

La 03 februarie 2016, CA „Moldova-Astrovaz” SA a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului Concurenței, solicitând anularea deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015 în partea în care este vizată (f.d.3, vol. IV).

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 28.12.2015 Plenul Consiliului Concurenței a adoptat decizia nr.DA-78, prin care a constatat încălcarea de către companiile de asigurări ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA a prevederilor art.5 alin.(30 lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012, care stipulează că, acordurile anticoncurențiale sunt, în special, cele îndreptate spre stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare. Ca urmare, i-a fost aplicată amendă în mărime de XXXXX de lei, ceea ce reprezintă 1% din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2 care urmează să fie achitată

în termen de 60 zile lucrătoare de la data comunicării acesteia. Decizia respectivă a recepționat-o la 04 ianuarie 20016.

În decizia menționată Plenul Consiliului Concurenței a constatat precum că, companiile asigurări: ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA au încheiat un acord anticoncurențial orizontal. Respectiva înțelegere fiind realizată prin intermediul procesului-verbal din 31.07.2012, prin care a fost fixat comisionul de retribuire a brokerilor pentru intermedierea certificatelor „Carte Verde”. La fel, s-a mai constatat că, în anul 2012 companiile de asigurări, membre cu drepturi depline a BNAA: ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA, urmare a deciziei comune din 31.07.2012, au încheiat același tip de contract cu brokerii, forma și conținutul căruia a fost stabilit de comun acord între companiile de asigurări. Potrivit pct.15 din contractul tip, mandantul se obliga să plătească mandatarului o remunerație sub formă de comision în mărime de până la 15% din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare în vigoare.

SA „Moldova-Astrovaz” nu este de acord cu decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, pe care o consideră neîntemeiată și ilegală, cu dispunerea anulării acesteia, din următoarele motive.

Actul administrativ contestat a fost adoptat în baza Raportului de investigație asupra cazului inițiat de către Plenul Consiliului Concurenței prin Dispoziția nr.02 din 29.10.2012 privind inițierea investigației referitoare la semnele încălcării prevederilor alin.(1) art.5 din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012 de către companiile de asigurări indicate supra și Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule pe piața comercializării certificatelor de asigurare „Carte Verde”.

Raportul dat a fost efectuat în baza sesizării depuse de către deputatul în Parlamentul Republicii Moldova, Mihai Godea, cu privire la faptul că companiile de asigurări care dețin licența pentru a emite certificate de asigurare „Carte Verde” au remis în aceeași perioadă de timp scrisori în adresa brokerilor de asigurare-reasigurare, prin care au solicitat rezilierea contractelor de mandat.

La același subiect, ulterior, Consiliul Concurenței a fost sesizat și de Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare și Comisia Economie Buget și Finanțe din cadrul Parlamentului RM.

Raportul de investigație prezentat companiilor vizate, pentru a fi prezentate obiecțiile și propunerile aferente calificării încălcărilor depistate, definește noțiunea de piață relevantă: piața produsului și piața geografică.

Astfel, *pieța produsului* este definită ca piața comercializării certificatelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă - Carte Verde pe teritoriul Republicii Moldova, însă dreptul de a comercializa certificate Carte Verde îl au doar companiile de asigurări emitente de Carte Verde, care au fost aprobate de către Consiliul Birourilor Carte Verde de la Bruxelles, iar brokerii fiind împuterniciți în

baza unui contract de mandat pentru încheierea din numele companiilor autorizate a contractelor de asigurare Carte Verde.

Reclamanta consideră că, Consiliul Concurenței a încălcat procedura, efectuând modificări în Raportul de investigație, fără să aducă la cunoștința companiilor de asigurări vizate în decizia contestată, fapt ce atestă netemeinicia și ilegalitatea deciziei contestate.

Prin decizia nr.DA-78 din 28.12.2015 a Plenului Consiliului Concurenței a fost modificată definiția *pieței relevante* și anume: piața relevantă a produsului cuprinde toate produsele considerate de către consumatori ca interschimbabile sau substituibile datorită utilizării acestora, caracteristicilor fizice, funcționale și a prețului.

În special, *pieța produsului*, ținând cont de produsul asupra căruia se răsfrâng efectele deciziei luate de companiile de asigurări, membre cu drepturi depline, în anul 2012, SA „Asito”, SA „Donaris Group”, SA „Grawe Carat”, SA „Moldcargo”, SA „Moldasig” și SA „Moldova-Astrovaz”, prin intermediul procesului-verbal din 31.07.2012 al ședinței companiilor de asigurări membre, cu drepturi depline ale BNAA, a fost definită drept *pieța serviciilor de intermediere* a asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto externă Carte Verde prin intermediul brokerilor de asigurare-reasigurare. Or, prevederile art.58 alin.(4) din Legea concurenței nr.183/2012, cert statuează că, Plenul Consiliului Concurenței își bazează deciziile doar pe constatările din raportul de investigație asupra cărora părțile în cauză și-au putut prezenta observațiile.

CA „Moldova-Astrovaz” SA a indicat că, este membru cu drepturi depline al Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule. Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA) este o asociație profesională bazată pe principiul aderării asigurătorilor de răspundere civilă auto în calitate de membri. Asigurătorii, care practică asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, se asociază și constituie o asociație profesională, necomercială, cu statut de persoană juridică, bazată pe libera manifestare a voinței organizațiilor asociate, în vederea realizării în comun a scopurilor și obiectivelor determinate.

Participarea sa la ședința din 31.07.2012, prin care s-a hotărât de a implementa în practică un contract cadru de mandat pentru intermedierea încheierii contractelor de răspundere civilă auto externă Carte Verde, nu a încălcat nicio prevedere a Legii concurenței nr.183 din 11.07.2012, din simplu motiv că companiile de asigurări și brokerii în asigurări nu sunt concurenți. Or, brokerii în asigurări nu sunt consumatorii produsului realizat, ci intermediari în asigurări, remunerați în corespundere cu prevederile contractului de mandat ca și agenții în asigurări - personal propriu, care de asemenea sunt remunerați până la 15% din volumul primelor de asigurare încasate la încheierea contractelor, anume atât le permit cheltuielile de gestiune.

Prin adoptarea deciziei BNAA din 31.07.2012 și analizei economice a pieței asigurătorilor privind intermedierea încheierii contractelor de către brokerii în

asigurări demonstrează că o atare micșorare a producției nu a avut loc, iar acest factor nu a dus la limitarea concurenței. Mai mult, prin stabilirea comisionului de până la 15 % nu au influențat nicidecum vânzările brokerilor.

Afară de aceasta, Consiliul Concurenței nu a demonstrat că, între companiile de asigurări a avut o înțelegere, or, la ședința din 31.07.2012 întrebarea privind stabilirea unui contract cadru de mandat a fost supusă votului, fiecare din membri a avut posibilitatea de a vota pro sau contra, care ulterior a fost aprobată.

Motivul, pentru care companiile de asigurări - emitente de certificate de asigurare „Carte Verde” au remis în adresa brokerilor de asigurare/reasigurare scrisori de reziliere a contractelor de mandat, este că companiile de asigurări, inclusiv și ea, s-a conformat prevederilor legislației în vigoare și a respectat prescripția stabilită în baza Hotărârii CNPF nr.14/14 din 29.03.2012, prin care au fost revizuite contractele de colaborare cu intermediarii în asigurări și contractele de muncă cu personalul propriu cu atribuții de vânzări (consultanți în asigurări) în vederea stabilirii comisioanelor și altor plăți acestora, rezultate din activitatea de intermediere, fapt confirmat și de grupul de control din cadrul Direcției generale supraveghere asigurări a CNPF instituit în temeiul ordinului CNPF nr.40 din 18.03.2013 cu privire la efectuarea inspecției în teren privind executarea prescripției CNPF nr.14/14 din 29.03.2012.

Prin hotărârea aprobată CNPF a decis prescrierea persoanelor cu funcții de răspundere ale asigurătorilor care dețin licență cu dreptul de a desfășura activitatea de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative în vigoare și întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor constatate, îi avertizează pe asigurătorii care dețin licență cu dreptul de a desfășura activitatea de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule cu retragerea licențelor eliberate pentru dreptul de a activa în domeniul asigurărilor, în cazul nerespectării prescripției, conformarea modului de încheiere a contractelor de asigurare cu actele normative în vigoare, aplicarea primei de asigurare în strictă conformitate cu prevederile Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.53/5 din 31.10.2008, revizuirea contractelor de colaborare cu intermediarii în asigurări și/sau reasigurări și a contractelor de muncă cu personalul propriu cu atribuții de vânzări în vederea stabilirii comisioanelor și altor plăți acestora, obligând-i pe asigurători să informeze Comisia Națională a Pieței Financiare în termen 45 de zile despre executarea prezentei prescripții.

În cadrul supravegherii modului de executare a Hotărârii CNPF nr.14/14 din 2012 „Cu privire la prescrierea lichidării încălcărilor legislației în asigurărilor”, s-au efectuat inspecții în teren privind aplicarea primei de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă la 6 companii membre ale BNAA. În urma controlului selectiv al contractelor de asigurare Carte Verde încheiate, s-a stabilit că toate companiile inspectate au încasat prime de asigurare sub cuantumul primelor calculate.

De asemenea, analiza contractelor a constatat că asiguratorii au acordat nejustificat comisioane și alte plăți intermediarilor și personalului propriu.

CA „Moldova-Astrovaz” SA a susținut că, conform actului de control din 27.03.2013, grupul de control a constatat că pentru perioada 01.06.2012 - 31.12.2012, a modificat toate contractele nominalizate în conformitate cu limita cheltuielilor asiguratorului conform structurii tarifului de asigurare aprobat.

Astfel, s-a constatat că CA „Moldova-Astrovaz” SA a acordat remunerație sub formă de comision, fiind respectată cota cheltuielilor asiguratorului stabilită în mărimea factorului de încărcare de până la 20% la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto externă, fapt care a dus la respectarea prevederilor pct.8 lit.a) din Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 318 din 17.03.2008.

Reclamanta consideră ca fiind eronată concluzia Consiliului Concurenței precum că pe parcursul anului 2012 a încheiat un contract cadru de mandat cu brokerii, deoarece în această perioadă de timp nu a încheiat contracte cadru de mandat cu brokerii, întrucât colaborarea cu brokerii de asigurare a început abia în anul 2013, fapt despre care a fost informat Consiliului Concurenței.

Faptul că ulterior anulării acestui contract cadru de mandat a încheiat cu unul din brokeri contract de mandat cadru, nu se atestă că au fost încălcate prevederile legale, iar examinând prevederile contractului de mandat încheiat brokerul, se constată că acesta este încheiat în corespundare cu legislația civilă și nu contravine legislației în vigoare și anume, Hotărârea Guvernului nr.318 din 17.03.2008 prin care a fost aprobată Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, comisionul acordat brokerului, de asemenea, încadrându-se în cota cheltuielilor de până la 20%, conform structurii tarifului de asigurare aprobat.

Mai mult ca atât, Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012 a intrat în vigoare la data publicării acesteia în Monitorul Oficial nr.193-197 și anume, la 14.09.2012, adică ulterior adoptării deciziei BNAA din 31.07.2012, iar art.6 din Codul civil prevede că Legea civilă nu poate aplicată retroactiv faptelor care au avut loc anterior intrării acesteia în vigoare.

În viziunea reclamantului, Legea cu privire la protecția concurenței nr.1103 din 30.06.2000, abrogată odată cu intrarea în vigoare a Legii concurenței nr.183 din 11 iulie 2012, nu prevedea la acel moment calificări care ar corespunde încălcărilor depistate în baza Raportului de investigație și nici sancțiuni pentru astfel de încălcări.

În contextul enunțat, CA „Moldova-Astrovaz” SA a solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea ca fiind ilegală și anularea deciziei nr.DA-78 din 28 decembrie 2015 a Plenului Consiliului Concurenței.

La 05 februarie 2016, SAR „Moldcargo” SA a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului

Concurenței, solicitând anularea deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015 în partea pct.1 și 5 în care este vizată (f.d.2, vol.VI).

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 04.01.2016 a recepționat decizia nr.DA-78 din 28.12.2015 a Plenului Consiliului Concurenței, prin care s-a constatat încălcarea prevederilor art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012 de către companiile de asigurări ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA și s-a decis aplicarea față de aceste companii de asigurări a amenzilor, în special față de ea a fost aplicată o amendă în mărime de XXXXX de lei, ceea ce reprezintă 1% din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2.

SAR „MOLDCARGO” SA și-a manifestat dezacordul cu decizia nr.DA-78 din 28.12.2015 a Plenului Consiliului Concurenței, considerând-o ilegală și neîntemeiată, pasibilă anulării, din următoarele motive.

În primul rând, Consiliul Concurenței și-a întemeiat decizia contestată pe prevederile un legi care nu putea fi aplicată în speță, or, Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012, a intrat în vigoare la 14.09.2012, și nu poate fi aplicată retroactiv faptelor care au avut loc anterior intrării acesteia în vigoare.

Totodată, reclamanta a reținut că, prin decizia Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din 31.07.2012 s-a propus aplicarea contractului cadru de mandate pentru intermedierea încheierii contractelor de asigurare de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”, printre care era menționat și comisionul acordat brokerilor în mărime de până la 15% din prima brută subscrisă. Contractul cadru urma a fi aplicat din 01.08.2012.

SAR „MOLDCARGO” SA a încheiat cu toți brokerii contracte de tip nou începând cu 01.08.2012. Dat fiind faptul că nu toți membrii cu drepturi depline ai BNAA și-au respectat obligația întocmai deciziei luate la ședința din 31.07.2012, în special în partea ce ține de comisionul acordat, au început să fie încheiate anexe la contracte, să fie acordate diverse bonusuri/premii. În aceste circumstanțe SAR „MOLDCARGO” SA a luat decizia de a rezilia contractele cadru de mandat pentru intermedierea polițelor de asigurare Carte Verde.

La 10.09.2012, au fost notificați toți brokerii despre intenția de reziliere a contractului tip. Ultimul contract tip a fost reziliat la 01.10.2012.

Prin urmare, în cazul unei eventuale admiteri a încălcării a prevederilor art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.183/2012, această încălcare a fost încetată din partea sa odată cu rezilierea contractelor tip. După rezilierea contractelor tip, fiecare companie de asigurări a activat, ținând cont de propria politică de marketing.

După cum rezultă din prevederile art.93 alin.(1) din Legea concurenței nr.183/2012, prezenta legea a intrat în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial și anume din 14 septembrie 2012, or, potrivit art. 22 din Constituție, nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos.

Din decizia nr.DA-78 din 28.12.2015 a Plenului Consiliului Concurenței rezultă că, acțiunile asigurătorilor vizați în decizia respectivă, în partea ce ține de stabilirea „remunerației sub forma de comision în mărime de până la 15% din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare în vigoare...” și aplicarea comisionului în valoare de 15% față de brokeri, au fost calificate drept încălcare a art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012, potrivit căruia „acordurile anticoncurențiale sunt, în special, cele îndreptate spre stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare”.

SAR „Moldcargo” SA consideră că, situația descrisă în actul administrativ contestat a fost incorect calificată ca fiind un acord anticoncurențial, deoarece reieșind din prevederile pct.8 din Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.318 din 17 martie 2008, cota factorului de încărcare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto externă (Carte Verde) include și cheltuielile asigurătorului în mărime de până la 20%. Acestea constituie cheltuielile de achiziție (comisioanele, alte cheltuieli pentru agenți de asigurare și brokeri de asigurare și/sau reasigurare), salariile pentru angajați, impozitele și alte cheltuieli de gestiune ale asigurătorului.

Comisia Națională a Pieței Financiare, în calitatea sa de autoritate de supraveghere, a analizat aplicarea de către asigurători a tarifului la încheierea contractelor de asigurare și respectarea limitei de cheltuieli ale asigurătorului conform structurii tarifului, iar prin Hotărârea nr.14/14 din 29.03.2012 a constatat că în perioada anilor 2011 - 2012 asigurătorii au propus și acordat reduceri de până la 55% din prima de asigurare stabilită.

Astfel, prin Hotărârea nr.14/14 din 29.03.2012, CNPF a hotărât să prescrie persoanelor cu funcție de răspundere ale asigurătorilor, care dețin licență cu dreptul de a desfășura activitatea de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, respectarea necondiționată a prevederilor actelor normative în vigoare și întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor constatate, inclusiv: respectarea necondiționată a prevederilor legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule; conformarea modului de încheiere a contractelor de asigurare cu actele normative în vigoare; aplicarea primei de asigurare în strictă conformitate cu prevederile Hotărârii CNPF nr.53/5 din 31.10.2008 privind stabilirea primei de asigurare de bază și valoarea coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă; revizuirea contractelor de colaborare cu intermediarii în asigurări și sau reasigurări și a contractelor de muncă cu personalul propriu cu atribuții de vânzări în vederea stabilirii comisioanelor și altor plăți acestora, rezultate din activitatea de intermediere sau din relațiile de muncă finalizate cu încheierea contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, în limita cheltuielilor asigurătorului conform structurii tarifului de asigurare aprobat.

Întru executarea prescripției emise de autoritatea de supraveghere, BNAA a examinat subiectul în cadrul ședinței lărgite a Consiliului de administrație din 31.07.2012.

Urmare a dezbaterilor, și întrucât componenta comisioanelor din factorul de încărcare a tarifului nu avea la acel moment reglementare expresă, organul colegial de conducere al BNAA a identificat și a propus asigurătorilor soluția de aplicare prin analogie cu Hotărârea Guvernului nr.318 din 17.03.2008 a limitării comisionului până la un anumit plafon (15%). Acest plafon era în limită pentru cheltuielile asigurătorului prin hotărârea menționată a Guvernului. Diferența dintre plafonul prevăzut pentru comisioane și plafonul maxim stabilit prin actul normativ guvernamental, urma să constituie sursa de acoperire a celorlalte cheltuieli ale asigurătorului.

A menționat că, aplicarea de către asigurători a soluției propuse de organul colegial de conducere al BNAA nu a influențat în niciun fel prețul final al serviciilor pentru consumatori, întrucât acesta a fost stabilit de legislator. Orice reducere acordată de participanții profesioniști la piața asigurărilor, inclusiv prin manipulare cu comisioane, fiind ilegală.

Reclamanta a subliniat că, asigurătorii nu au încheiat un acord anticoncurențial, dar au acționat în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Potrivit deciziei nr.DA-78 din 28.12.2015, activitatea anticoncurențială se manifestă prin faptul că a fost încheiat același tip de contract cu brokerii, forma și conținutul căruia a fost stabilită de comun acord între companiile de asigurări.

Întru respectarea Hotărârii CNPF nr.14/14 din 29.03.2012, prin care s-a dispus conformarea modului de încheiere a contractelor de asigurare cu actele normative în vigoare și revizuirea contractelor de colaborare cu intermediarii în asigurări și/sau reasigurări, organul colegial de conducere al BNAA a propus aplicarea contractului cadru de mandat pentru intermedierea încheierii contractelor de asigurare de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”, care să corespundă cerințelor legislației din domeniul asigurărilor.

SAR „Moldcargo” SA a precizat că, contractul cadru este un act juridic, prin care se stabilesc principiile contractuale și nicidecum nu reprezintă un contract standard, contract a căror clauze sunt formulate anticipat și nu pot fi negociate (art.712 din Codul civil).

Pentru a optimiza procedura încheierii contractelor de mandat cu intermediarii în asigurări, și, întrucât nu există limitări legale în privința unei anumite forme a contractului, s-a propus o formă a contractului de mandat, fără ca aceasta să fie obligatorie.

Dat fiind faptul că atât ea, cât și intermediarii cu care colabora, au fost de acord cu prevederile contractului propus, a utilizat anume această formă a contractului de mandat. Cu atât că, la acel moment colabora cu 84 intermediari în asigurări, iar forma propusă de BNAA a înlesnit perfectarea contractelor.

Prin urmare, considerând forma și conținutul contractului de mandat - cadru, ca fiind conforme exigențelor legislației, fără a defavoriza sau avantaja părțile

contractante, aplicarea acestuia de mai mulți asigurători nu se încadrează în noțiunea de acord anticoncurențial.

Potrivit deciziei nr.DA-78 din 28.12.2015, companiile de asigurări au aplicat în fapt comisionul identic de 15%, achitat brokerilor.

În viziunea SAR „Moldcargo” SA acordarea de către ea a comisionului de 15% a rezultat din politica de marketing a companiei și nu a fost coordonată în niciun fel cu alți asigurători concurenți, respectiv aplicarea de către ceilalți asigurători a comisionului identic poate fi calificată drept coincidență, adevărat însă, previzibilă, dictată de tendința de a-și mări portofoliul de clienți administrați de intermediarii în asigurări.

Cu toate acestea, nu există act normativ care ar impune asigurătorul să aplice anume acest plafon.

În contextul enunțat, SAR „Moldcargo” SA a solicitat admiterea acțiunii, anularea parțială a deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28.12.2015, în partea pct.1, de a constata încălcarea prevederilor art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012 de către ea și în partea pct.5, prin care în privința sa a fost aplicată amendă în mărime de XXXXX de lei, reprezentând 1% din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2.

La 08 februarie 2016, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului Concurenței, terți Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule, Asociația Brokerilor de Asigurare Reasigurare, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, SAR „Moldcargo” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito” SA, CA „Moldova-Astrovaz” SA, Comisia Națională a Pieței Financiare, solicitând anularea parțială a deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, în partea ce ține de constatarea comiterii de către ea a încălcării art.5 alin.(1) și (3) lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012 și aplicării față de ea a amenzii în mărime de XXXXX de lei, ca fiind ilegală (f.d.2, vol. VIII).

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 28.12.2015 Plenul Consiliului Concurenței a emis decizia nr.DA-78, prin care s-a constatat încălcarea prevederilor art.5 alin.(3) lit.a) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012 de către companiile de asigurări ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA, și s-a aplicat în privința acestor companii de asigurări a amenzilor, în special față de CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA s-a aplicat o amendă în mărime de XXXXX de lei, reprezentând 1% din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2.

Cu decizia nr.DA-78 din 28.12.2015 emisă de Plenul Consiliul Concurenței, pe care a recepționat-o la 05.01.2016, reclamanta nu este de acord, considerând-o ca fiind ilegală și neîntemeiată, pasibilă anulării, din motivele ce succed.

În fapt, Plenul Consiliului Concurenței la data de 29.10.2012 a emis o dispoziție, prin care a inițiat o investigație cu privire la semnele încălcării art.5 alin.(1) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012 de către ÎM CA „Grawe Carat

Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA și Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule.

Obiect al investigației al Consiliului Concurenței a constituit acțiunile de modificare a contractelor de mandat încheiate între companiile de asigurări, membrii cu drepturi depline ai Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule și brokerii de asigurare.

Conform raportului de investigație Consiliul Concurenței a stabilit *piața produsului* ca fiind *piață comercializării certificatelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă Carte Verde*, iar *piață geografică* ca fiind întreg teritoriul Republicii Moldova.

La analiza structurii pieței relevante, autorii raportului au omis să identifice și să definească noțiunile relevante pentru clarificarea acțiunilor subiecților vizați.

Potrivit constatărilor Consiliului Concurenței, la 31.07.2012 companiile de asigurări, membre cu drepturi de pline al BNNA, au decis de a implementa în practică, începând cu 01.08.2012, contractul de mandat pentru intermedierea încheierii contractelor de asigurare de răspundere civilă auto externă CARTE VERDE, cu anularea tuturor contractelor de mandat și intermediere în asigurări cu toți brokerii de asigurări/agenții de asigurare în parte ce ține de condițiile de intermediere a contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă CARTE VERDE, fapt ce nu contravine prevederilor legale în vigoare.

Cu trimitere la art.1 din Legii nr.407 din 21.12.2006, reclamanta a indicat că, la baza reglementării raporturilor de activitate între companiile de -figurări și brokerii de asigurare stau regulile mandatului. Astfel, brokerii sunt împuterniciți de către asigurători, în baza contractelor de mandat să negocieze sau să încheie contracte de asigurare din numele și pe seama mandantului adică asigurătorilor (art.49 alin.(6) din Legea nr.407 din 21.12.2006 cu privire la asigurări).

Reținând art.1030 din Codul civil, reclamanta a menționat că, o particularitate distinctă a mandatului reprezintă dreptul fiecărei din părți de a denunța unilateral în orice timp contractul. Această particularitate se datorează caracterului fiduciar al raporturilor dintre părți.

Legislatorul în cazul formulării normelor despre denunțarea contractului operează și cu noțiunea de revocare, care este după conținutul său juridic echivalentă cu denunțarea. Revocarea mandatului de către mandant ține de notificarea mandatarului, care este parte a contractului. Terțele persoane, care eu fost la rândul său contractate de către mandatar în vederea realizării contractului, nu întotdeauna pot cunoaște despre revocare. În cazul când terți cu buna-credință au contractat cu mandatarul, chiar și după revocarea mandatului de către mandant, efectele acestei revocări nu se pot opune terților. Cele executate de către terți după revocarea contractului pot fi dobândite de către mandant prin intermediul regresului împotriva mandatarului.

Respectiv, nimeni, la caz, nu poate fi obligat la menținerea unei anumite situații contractuale, fapt reglementat și în art.667 din Codul civil, care cert

stabilește că, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor. Obligarea la încheierea unui contract este interzisă, cu excepția cazurilor când obligația de a contracta este prevăzută de prezentul cod, de lege sau reiese dintr-o obligație asumată benevol.

La caz, se constată cu certitudine că, legea nu instituie obligații față de companiile de asigurări de a-și realiza serviciile sale cu ajutorul intermediarilor, inclusiv a brokerilor de asigurări și nici nu instituie o anumită formă asupra conținutului contractelor mandat semnat cu aceștia, părțile la acest capitol fiind libere să stabilească reguli de activitate.

CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA consideră eronată poziția Consiliului Concurenței precum că contractele de mandat încheiate de către companiile de asigurări-membre cu dreptul de emitere a certificatului de răspundere civilă auto externă Carte Verde în anul 2012: ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA, cu brokerii de asigurare/reasigurare, au fost tipizate. Or, în pct.15 din contractul cadru de mandat, este expres prevăzut faptul că, că mandantul se obligă să plătească mandatarului o remunerație sub formă de comision în mărime de la 1% până la 15% din prima brută subscrisă conform tarifelor în vigoare stabilite de CNPF.

Prin urmare, atât dânsa, cât și companiile de asigurări vizate în actul administrativ contestat, nu au admis încălcări ale legislației în vigoare în domeniul asigurărilor.

Cu trimitere la prevederile Legii nr.407/2006 cu privire la asigurări, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a reținut că, din anumite concluzii expuse în raport, rezultă că companiile de asigurări sunt obligate să stabilească cu titlu de retribuție pentru serviciile prestate de către brokerii de asigurări un comision oricare altul (care ar fi acesta nici Consiliul Concurenței nu l-a indicat), dar numai nu cel de 15%.

De altfel, constatările autorilor Raportului vin în contradicție cu constatările Consiliului de Concurență exprimate în decizia nr.SSP-16 din 16.05.2014, prin care însuși autoritatea emitentă a stabilit că, emitenții certificatelor de asigurare *Carte Verde* nu au posibilitatea de a concura prin preț, deoarece potrivit art.11 alin.(3) din Legea nr.414/2006, este interzis asigurătorilor să încaseze primele de asigurări sub formă de prime calculate, precum și companiile de asigurări, indiferent de numărul acestora pe piața dată, datorită reglementărilor existente excesive, nu au posibilitatea de a influența prețul, producția, calitatea produsului, varietatea produselor.

Respectiv se constată că, tarifele pentru asigurarea obligatorie de răspundere auto externă Carte Verde este stabilit de către autoritatea de supraveghere, care se conduce de prevederile legale ale legii speciale în domeniul asigurărilor și nicidecum de către companiile de asigurări din Republica Moldova.

De fapt, companiile de asigurări doar s-au conformat prevederilor imperative ale Hotărârii nr.14/14 din 29.03.2012 a CNPF cu privire la prescrierea lichidării

încălcărilor legislației în domeniul asigurărilor, înlăturând unele abateri constatate de autoritatea de supraveghere.

Mai mult ca atât, potrivit Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.26/10 din 13.06.2013, Anexa nr.2 pct.2, cota factorului de încălcare în prima de asigurare de bază aferentă asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă: cota factorului de încărcare în prima de asigurare de baza aferentă asigurării obligatorii de răspundere civilă auto externe se stabilește în mărime de până la 48% și include: a) comisioanele și alte plăți brokerilor și agenților de asigurare pentru intermedierea contractelor de asigurare, plăți salariale, inclusiv contribuții sociale medicale, aferente personalului de asigurare, plățile salariale, inclusiv contribuții sociale și medicale, aferente personalului propriu pentru încheierea contractelor de asigurare - 12 %; b) Cheltuielile asigurătorului, altele decât cele prevăzute la lit. a) - 8%; c) cheltuieli de reasigurare - până la 18%; d) contribuțiile în fondul de compensare - 2%; e) contribuțiile în fondul național de garanție - 0,5%; f) plăți regulatorii - 0,5%; g) marja de profit- 7%.

Pe lângă acestea, Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.26/10 din 13.06.2013, explică metodologia de calcul a primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.318 din 17.03.2008, la care de fapt face trimitere Consiliul Concurenței, însă fără a ține cont de aceasta la emiterea deciziei contestate.

De altfel, nu este clar din care considerente rezultă că, stabilirea plafonului în mărime de 15% a comisionului la asigurarea de răspundere civilă auto externă Carte Verde, este un acord anticoncurențial, care are ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței pe piața Republicii Moldova sau pe o parte a acesteia, pe când brokerul de asigurare este un simplu mandatar al companiei de asigurări și nicidecum un concurent pe piața de asigurări, neavând careva obligații de despăgubire în urma încheierii acestor contracte.

Comisioanele acordate anterior brokerilor de asigurare în cuantum de 35% nu se încadrau în prevederile legale, motiv din care companiile de asigurări vizate în decizie au ajustat acest comision la limita legală de 15%, stabilind în așa mod o concurență loială pe piața Republicii Moldova între companiile de asigurare care de fapt sunt concurenți.

Activitățile ce țin de emiterea certificatelor (RCA) externă Carte Verde, deși se încadrează în clasa de asigurări generale în esență este o activitate specifică, și nu se limitează doar la încheierea contractelor de asigurare, încasarea primelor de asigurare și achitarea despăgubirilor survenite, deoarece daunele în acest sistem pot fi avizate asigurătorului responsabil în perioada a 7 ani de la survenire, managementul oricărui asigurător este obligat să-și creeze resurse financiare suficiente în calitate de rezerve de asigurare în cuantum suficient ca în orice moment să dispună de resurse pentru a-și îndeplini obligațiile. În situația în care un asigurător, membru BNAA (emitent Carte Verde) intră în incapacitate de plată, BNAA în calitatea sa de birou garant, va acoperi acele solicitări de daune a

membrului său va fi legat cu fondul de garanție, încât să fie clară sursa răspunderii solidare a membrilor cu drepturi depline.

În așa situații apare și interesul membrilor BNAA de a fi siguri în faptul că colegii acestora din cadrul membrilor, emitenți Carte Verde, sunt pe deplin viabili că în orice moment să-și îndeplinească obligațiile asumate.

Prin urmare, fiecare dintre asigurători emitenți de certificate de răspundere civilă auto externă Carte Verde este cointerestat ca concurentul său să aibă o situație financiară stabilă și să activeze în limitele legale în vigoare și actele emise de către organul de supraveghere.

Cu trimitere la art.31 alin.(3) lit.j) din Legea nr.407/2006, SA „Donaris Vienna Insurance Group” a reiterat că, tariful la asigurarea de răspundere civilă auto externă Carte Verde, este stabilit de autoritatea de supraveghere prin lege. Tariful nu poate fi negociat de intermediarii în asigurări, asiguratul va achita același preț pentru certificatul de asigurare obligatorie de răspundere civilă externă Carte Verde, indiferent de faptul dacă consumatorul a procurat direct de la asigurător, sau prin intermediul brokerului de asigurare.

Prin urmare, comisionul nu poate depăși limita prevăzută de norma juridică specială.

Cu trimitere la prevederile art.4 din Legea nr.183/2012, reclamanta a indicat că este eronată concluzia Consiliului Concurenței precum că companiile de asigurări și brokerii sunt concurenți între ei, respectiv, la caz, nu poate fi vorba de concurență neloială între subiecți care apriori nu pot fi concurenți.

De aici rezultă că, autorul raportului nu a intrat în esența activității specifice pieței de asigurări, cât și celei de intermediere în asigurări. Recurgerea la serviciile intermediarilor, pentru companiile de asigurări, reprezintă o alternativă și nicidecum o obligație.

Reținând prevederile art.47 din Legea nr.407/2006, reclamanta a subliniat că, Consiliul Concurenței nu poate analiza pretinse acțiuni anticoncurențiale pe piața intermediarii contractelor de asigurări, doar în partea ce ține de intermedierea contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă externă Carte Verde de către brokerii de asigurare/ reasigurare, or, toți ceilalți intermediari în asigurări la fel sunt învestiți cu dreptul de a încheia contracte de asigurare RCAE și fac acest lucru într-o proporție care nu cedează volumelor realizate de către brokerii de asigurare.

Cu atât mai mult, reieșind din prevederile art.8 alin.(1) din Legea nr.414/2006, brokerul de asigurare nu desfășoară activitate de asigurare și nu face parte din piața relevantă stabilită de Legea concurenței, asigurătorul și brokerul de asigurare nu sunt și nici nu pot fi concurenți.

CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a menționat că, comercializează certificate de asigurare de răspundere civilă auto externă Carte Verde prin rețeaua proprie de vânzări, precum și prin intermediul agenților și a brokerilor de asigurare, în baza contractelor de mandat, iar legislația în vigoare nu impune unui asigurător obligația de a semna contracte de mandat privind intermedierea în asigurări, la caz,

cu brokerii de asigurare. Aceste contracte se semnează benevol în urma negocierilor între părți.

De altfel, brokerul de asigurare prin prisma Legii nr.407/2006 este reprezentantul asiguratului, care poate avea din partea ultimului un mandat oneros sau gratuit.

Cele menționate denotă că, Consiliul Concurenței a aplicat eronat prevederile art.5 alin.(1) și (3) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012, cu sancționarea neîntemeiată a companiilor de asigurări.

În contextul enunțat, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a solicitat admiterea acțiunii, și anularea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. DA - 78 din 28.12.2015, în partea ce ține de constatarea comiterii încălcării art.5 alin. alin.(1) și (3) lit. a) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012, comisă de către ea și aplicării amenzii în privința sa în mărime de XXXXX lei, ca fiind ilegală în fond emisă contrar prevederilor legii.

La 28 martie 2016, CA „Asito” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Concurenței cu privire la anularea actului administrativ.

Prin încheierea din 11 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău au fost conexate într-o singură procedură, cauzele de contencios administrativ, la acțiunile depuse de ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA împotriva Consiliului Concurenței cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil (f.d.220, vol.I).

Prin încheierea din 27 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău au fost scoase de pe rol acțiunea din 08 februarie 2016 depusă de CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA și acțiunea din 28 martie 2016 depusă de CA „Asito” SA (f.d.191, vol. XII).

Prin hotărârea din 28 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani au fost admise acțiunile depuse de ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA și anulată decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.DA-78 din 28 decembrie 2015 (f.d.241, vol. XV).

La 01 iulie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Consiliul Concurenței a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe (f.d.246, vol. XV).

La 24 noiembrie 2021, Consiliului Concurenței i-a fost notificată hotărârea integrală a primei instanțe, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție anexat la actele cauzei (f.d.24, vol. XVI).

La 20 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Consiliul Concurenței a prezentat motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunilor depuse de ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA (f.d.34-53, vol. XVI).

Prin decizia din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost casată hotărârea din 28 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și emisă o decizie nouă de respingere a acțiunilor depuse de ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA și SAR „Moldcargo” SA ca neîntemeiate (f.d.93, vol. XVI).

Fiind investită cu judecarea cauzei în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău a motivat decizia de respingere a acțiunilor depuse de companiile de asigurări ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, CIA „Asito”, CA „Moldova-Astrovaz” SA, SAR „Moldcargo” SA, prin faptul că, acțiunile anticoncurențiale ale companiilor de asigurări au început la data de 31.07.2012, odată cu adoptarea comportamentului comun de către companiile de asigurări, membre cu drepturi depline în anul 2012, privind implementarea în practică, începând cu 01.08.2012, a contractului cadru de mandat și au continuat și după intrarea în vigoare la 14.09.2012 a Legii concurenței nr.183/2012.

La aspectul dat, instanța de apel a reținut că, reieșind din prevederile art.93 alin.(1) din Legea nr.183/2012, încălcarea constatată în decizia contestată, a fost o situație juridică în curs de realizare, care a început ca o situație produsă anterior până la intrarea în vigoare a Legii concurenței, adică la 31.07.2012 și a continuat până în perioada când Legea concurenței a intrat în vigoare.

Mai mult, încălcarea constatată în decizia contestată a început la data de 31.07.2012 și a fost continuată de subiecții vizați în actul contestat, după cum urmează: SA „Asito” - 3 ani; SA „Donaris Group” - 3 ani și 1 lună; SA „Grawe Carat” - 2 ani și 4 luni; SA „Moldova Astrovaz” - 2 ani; SA „Moldcargo” - 1 an și 5 luni și de către SA „Moldasig” - 2 ani și 7 luni.

La capitolul dat, instanța de apel a reținut că, după semnarea procesului-verbal din 31.07.2012, reclamanții au pus în aplicare comportamentul coordonat potrivit procesului-verbal (de a achita brokerilor comisioane de până la 15% din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare), *în mediu, până la 2 ani și 4 luni*, peste data intrării în vigoare a Legii concurenței prin: 1) încheierea contractelor cadru de mandat încheiate de către toate cele 6 companiile de asigurări cu brokerii de asigurare/reasigurare („Asito” S.A. - 18 contracte cadru de mandat; „Donaris Group” S.A. - 11 contracte cadru de mandat; „Grawe Carat” S.A. - 23 contracte cadru de mandat; „Moldasig” S.A. - 14 contracte cadru de mandat; „Moldcargo” S.A. - 51 contracte cadru de mandat; „Moldova-Astrovaz” S.A. - 1 contract cadru de mandat); 2) contractele cadru de mandat au fost identice după conținut și ca formă la toate cele 6 companii de asigurări; 3) formularele contractelor cadru de mandat au fost tipărite centralizat la tipografie; 4) cele 6 companii de asigurări au declarat în scrisorile răspuns la solicitarea Consiliului Concurenței că au achitat brokerilor un comision în valoare fixă de 15%, la fel acest fapt, a fost constatat în urma procesării informațiilor acumulate în cadrul investigației care permite a se înțelege că reclamanții au achitat comision fix de 15 %.

Chiar dacă au reziliat simultan contractele cadru de mandat din perioada 10.09.2012 - 19.09.2012, totuși reclamanții la reîncheierea contractelor generale

anterioare au menținut practica coordonată de a achita un comision fix de 15% din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare.

Mai mult ca atât, până la semnarea procesului-verbal din 31.07.2012, din practica normală în afaceri, brokerii de asigurare/reasigurare au avut posibilitate să negocieze cu fiecare companie de asigurare cu comision până la 35% din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare, în dependență de clientela deținută.

Instanța de apel a rezumat că, companiile de asigurare prin coordonarea între ei a cuantumului comisionului, care urma a fi achitat brokerilor pentru serviciile de intermediere a comercializării certificatelor Carte Verde, au împiedicat concurența între ele și au lezat interesele brokerilor de asigurare/reasigurare care erau puși în situație să accepte comisionul acordat de către companiile de asigurări reclamante.

Instanța de apel a considerat eronată interpretarea primei instanțe a prevederilor alin.(5) al art.93 din Legea concurenței, deoarece la 14.09.2012, data intrării în vigoare a Legii concurenței, nu exista plângere, prin care ar fi fost sesizate încălcările comise de către intimați, precum și nu exista o cauză în examinare a acestei presupuse încălcări a Legii concurenței ca să fie examinate conform normelor de procedură prevăzute de Legea concurenței și normelor materiale, inclusiv celor privind răspunderea pentru încălcarea legislației concurențiale, prevăzute de Legea nr.1103/2000 cu privire la protecția concurenței.

Instanța de apel a conchis că, procedura administrativă a fost inițiată după intrarea în vigoare a Legii concurenței în temeiul dispoziției nr.02 din 29.10.2012 și respectiv, procedurii administrative în cauză și încălcării continue constatate i se aplică, de drept, prevederile Legii concurenței aplicabile la data consumării încălcării săvârșite de reclamanti.

Cu trimitere la art.93 alin.(5) din Legea concurenței și art.7 alin.(2) din Codul civil, în redacția legii din 06 iunie 2002, instanța de apel a dedus că, prima instanță în mod eronat a ajuns la concluzia precum că, Consiliul Concurenței era în drept să aplice doar normele de procedură din Legea nouă, or, dispozițiile art.93 alin.(5) din Legea concurenței, nu se aplică investigației a presupuselor acțiuni anticoncurențiale pe piața serviciilor de intermediere a asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto externă (Carte Verde), deoarece această investigație a fost inițiată la 29.10.2012, prin dispoziția nr.02 a Consiliului Concurenței, când Legea concurenței abia intrase în vigoare.

De asemenea, a fost apreciată critic concluzia primei instanțe precum că, a fost încălcat dreptul la apărare ale părților și anume, prin acordarea dreptului de a-și exprima punctul de vedere cu privire la concluziile și propunerile din raportul de investigație, fapt ce contravine art.58 alin.(1) din Legea concurenței. Or, raportul de investigație nu constituie în sine un act administrativ propriu-zis, dar este un act preparatoriu, care conține concluziile și propunerile raportorului în urma finalizării investigației conform art.59 alin.(1) din Legea concurenței.

Cu atât că, la 30.06.2015, Consiliul Concurenței a expediat concluziile și propunerile raportorului asupra cauzei din raportul de investigație, întocmit de raportor din 25.06.2015, îndeplinind obligația prevăzută la art.58 alin (1) din Legea

concurenței, de a acorda părților dreptul de a-și exprima punctul de vedere cu privire la concluziile și propunerile din raportul de investigație.

Mai mult, în cadrul investigației (procedurii administrative) inițiate prin dispoziția nr.02 din 29.10.2012, există un raport de investigație din 25.06.2015, raportorul neavând obligația de a-și modifica propriile concluzii și propuneri din acesta.

Subsecvent, la 28.12.2015, Plenul Consiliului Concurenței, ținând cont de concluziile și propunerile raportorului din raportul de investigație, observațiile făcute de părți asupra raportului de investigație, a adoptat decizia contestată în care a reținut obiecțiile părților referitor la noțiunea de *pieță relevantă*.

Din cele menționate, instanța de apel a considerat eronată poziția primei instanțe precum că, modificarea *pieței relevante*, are ca efect schimbarea raportului investigațional și adoptarea deciziei în baza unui raport modificat, și contrară prevederilor art.59 alin.(1) și art.65 alin.(1) din Legea concurenței și pct.38, 39 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Concurenței.

De asemenea, a fost considerat eronat argumentul instanței de fond precum că, în cazul unui dezacord cu comisionul în mărime de 15% din contractual cadru de mandate, brokerii ar fi refuzat semnarea acestor contracte, deoarece această concluzie a fost formată fără a ține cont de particularitățile desfășurării activității brokerilor de asigurare/reasigurare, care sunt în cel mai direct mod dependenți de clienții asiguratorii și că nu le este avantajos brokerilor să refuze semnarea acestor contracte, întrucât poate duce la lipsa activității comerciale.

La fel, instanța de apel a considerat că prima instanță greșit a făcut trimitere la prevederile pct.8-9 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, care stabilește limita cheltuielilor asiguratorului în care se includ și cheltuielile de achiziție, fără a indica limita permisă a comisioanelor, altor cheltuieli pentru brokerii de asigurare/reasigurare. Or, potrivit art.3 alin.(3) din Legea concurenței, prețurile la produse se determină în procesul liberei concurențe, pe baza cererii și ofertei, dacă legea specială nu prevede altfel.

Pe lângă acestea, pct.11 din contractul de mandat prevedea că, mandantul se obliga să plătească mandatarului o remunerație sub formă de comision de până la 15% din prima brută subscrisă în baza primelor de vigoare. Însă, urmare a investigației realizate s-a constatat că deși contractul stabilea mărimea comisionului până la 15%, companiile de asigurări reclamante au aplicat un comision identic în valoare fixă de 15%.

La 14 iulie 2022, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 16 septembrie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii sale (f.d.113, 145, vol. XVI).

În susținerea recursului CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel

Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, în special eronat au fost interpretate și aplicate prevederile Legii concurenței nr.183 din 11 iulie 2012.

Recurenta a reținut că, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.26/10 din 13 iunie 2013, Anexa nr.2 pct.2.

Consideră că instanța de apel eronat a constatat că companiile de asigurări au achitat brokerilor un comision în valoare fixă de 15%, deoarece acest comision nu este fix, ci unul negociat, agreeat cu brokerii și este unul maximal conform Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.26/10 din 13 iunie 2013.

La 28 iulie 2022, SA „Asito Direct”, reprezentată de avocatul Ciorba Sergiu, prin intermediul poștei electronice, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 29 septembrie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.191, vol. XVI; f.d. 36, 39, vol. XVII).

În susținerea recursului SA „Asito Direct”, reprezentată de avocatul Ciorba Sergiu, a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, în special eronat au fost interpretate și aplicate prevederile art.5 și art.93 din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012, or, legea respectivă a intrat în vigoare la 14 septembrie 2012, dată ulterioară adoptării pretinsului acord anticoncurențial din 31 iulie 2012.

De asemenea, în dosar lipsesc probe că încălcarea comisă de subiecții vizați în decizia nr.DA-78 din 28 decembrie 2015 a fost una continuă, fiind la nivel de suspiciuni.

Mai mult, decizia BNAA din 31 iulie 2012 a fost condiționată de hotărârea nr.14/14 din 29 martie 2012 a Comisiei Naționale a Pieței Financiare, în aspectul aplicării Metodologiei de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.318 din 17 martie 2008.

Recurenta consideră că, comisionul acordat brokerilor a fost stabilită până la 15%, acțiune decisă și realizată cu scopul respectării legislației în vigoare, nefiind contrar niciunei norme de drept.

La 29 iulie 2022, SAR „Moldcargo” SA, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 26 septembrie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.124, 177, vol. XVI).

În susținerea recursului SAR „Moldcargo” SA, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu, a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel,

declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, în special eronat au fost interpretate și aplicate prevederile art.5 alin.(3) lit. a) din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, decizia BNAA din 31 iulie 2012 se referea la un contract cu statut de recomandare, fiind un contract cadru, dar nu contract tip obligatoriu pentru companiile de asigurări, iar comisionul acordat brokerilor prevedea mărimea de până la 15%, însă nu în mărime fixă.

La fel, a fost ignorat faptul că adoptarea deciziei BNAA din 31 iulie 2012 a fost condiționată de hotărârea nr.14/14 din 29 martie 2012 a Comisiei Naționale a Pieței Financiare, în aspectul aplicării Metodologiei de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.318 din 17 martie 2008.

La 03 august 2022, SA „Moldasig”, reprezentată de avocata Alina Gorelco, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 28 septembrie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.123, 185, vol. XVI).

În susținerea recursului SA „Moldasig”, reprezentată de avocata Alina Gorelco, a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, în special eronat au fost interpretate și aplicate prevederile art.5 alin.(3) lit. a) din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012.

Recurenta a indicat că deciziei BNAA din 31 iulie 2012 nu a fost decât luarea unui angajament suplimentar a membrilor de a activa în strictă conformitate cu legislația în vigoare și nicidecum stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare.

La 08 august 2022, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 23 septembrie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii sale (f.d.125, 157, vol. XVI).

În susținerea recursului ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, în special instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Recurenta a indicat că, concluzia instanței de apel precum că Plenul Curții Constituționale a modificat doar denumirea *pieței relevante* ca urmare a observațiilor parvenite de la părți, denotă o abordare superficială, eronată, contrară

legii și demonstrează lipsa de înțelegerea a esenței cauzei și a impactului asupra investigației în situația în care Plenul Curții Constituționale a modificat părțile implicate, piața relevantă și actele și faptele constatate de raportul al raportului de investigație.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 12 iulie 2022, în ședință publică.

Actele cauzei atestă faptul că copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost notificată recurenților și reprezentanților acestora prin intermediul poștei electronice la 22 iulie 2022, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.94, vol. XVI).

Totodată, din materialele cauzei rezultă că, decizia integrală a instanței de apel a fost notificată recurenților și reprezentanților acestora, prin intermediul poștei electronice, la 30 august 2022, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.136, vol. XVI).

În condițiile enunțate, recursurile inițiale și cele motivate ale CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Asito Direct”, reprezentată de avocatul Ciorba Sergiu, SAR „Moldcargo” SA, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu, SA „Moldasig”, reprezentată de avocata Alina Gorelco și ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, au fost depuse în conformitate cu prevederile art.245 din Codul administrativ.

La 12 septembrie 2022, 16 septembrie 2022, 29 septembrie 2022, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Consiliului Concurenței, Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule, Asociației Brokerilor de Asigurare Reasigurare recursurile depuse de CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Asito Direct”, reprezentată de avocatul Ciorba Sergiu, SAR „Moldcargo” SA, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu, SA „Moldasig”, reprezentată de avocata Alina Gorelco și ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, inclusiv și acestora, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor, fapt ce rezultă din scrisorile și avizele poștale de recepție anexate la actele cauzei (f.d.139, 154, 190, 216, vol. XVI).

La 10 octombrie 2022, SAR „Moldcargo” SA, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu, a depus referință, solicitând admiterea recursurilor depuse CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Asito Direct”, reprezentată de avocatul Ciorba Sergiu, SAR „Moldcargo” SA, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu,

SA „Moldasig”, reprezentată de avocata Alina Gorelco și ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA în sensul formulat, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, pe care o consideră legală și întemeiată (f.d.34, vol. XVII).

La 30 noiembrie 2022, Consiliul Concurenței a depus referință, solicitând declararea ca fiind inadmisibile recursurile declarate de CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Asito Direct”, reprezentată de avocatul Ciorba Sergiu, SAR „Moldcargo” SA, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu, SA „Moldasig”, reprezentată de avocata Alina Gorelco și ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, sau, după caz, respingerea acestora ca neîntemeiate, invocând că instanța de apel a verificat minuțios toate circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, dând o apreciere corectă suportului probatoriu anexat la materialele dosarului.

Alte referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile invocate în recursuri, în raport cu materialele cauzei și obiecțiile din referințele depuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră inadmisibile, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (Helmens c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

Distinct, instanța de recurs consideră inoportună solicitarea invocată în cererea de recurs de către CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA privind examinarea prezentei cauze în ședință publică, cu invitarea părților la proces, or, reieșind din prevederile art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează admisibilitatea recursului din oficiu, în procedură scrisă, în lipsa părților la proces.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara

inadmisibile recursurile depuse de CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, SA „Moldasig”, reprezentată de avocata Alina Gorelco, SAR „Moldcargo” SA, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu, ÎMCA „Grawe Carat Asigurări” SA și SA „Asito Direct”, reprezentată de avocatul Ciorba Sergiu.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile depuse de Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, Societatea pe Acțiuni „Moldasig”, reprezentată de avocata Alina Gorelco, Societatea de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Gheorghe Covaliu, Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni și Societatea pe Acțiuni „Asito Direct”, reprezentată de avocatul Ciorba Sergiu, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron